Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 449 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՅՈՒԼԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 15 ՅՈՒԼԻՍ 1885 3 ՇԷՎՎԱԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՅՄԱՆԳ

Մամանցման տարեկան մեկ անգամի համար 3 զուարակ՝ երկու անգամի համար 2 զուարակ եւ աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կայայ։
Օրագրս տիրապետեալ համարկ կամ որ և իցէ գրատուներ պէտք է դիմեն։
«Ամ. Բարգրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ՏՈՒԹԱԳՐԱՏՈՒՆ. Պալաթիա, Նորատունկեան խան։
Իսկ գրատուներէն հեռաւորներ հասցէիս՝

(Ալեքսանդր Նորատունկեան خانه ده‌ابلغ ده‌ابلغ)

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	գահեկան	արծաթ 200
»	»	Վեցամսեայ	»	» 100
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
Գաւառաց	Համար	և տեղական թղթատարով տարեկան		» 240
Գաւառաց	Համար	և տեղական թղթատարով Վեցամսեայ	»	» 120
Օտար	երկրներ	Տարեկան	Ֆրանկ	 56
»		Վեցամսեայ	»	 28

Լրագրոյս Ճանչու. Ծախքը Տիրոջնութեան վրայ է։
Ծ զրկուած ու և Էնամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Դանուցմունք կընդունուին
Գլխաւոր գրասենեակներուն մէջ, Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Դ. ՊՈՂԻՍ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 2 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՐԴ ՍԱԼԻՍԲՐԻԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարապետ և արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Սալիսպրրի Լորտերու ժողովին անցեալ երկուշաբթի աւուր նստին մէջ յայտարարութիւն մ'ըրաւ այն արտաքին աշխարհավարութեան վրայ ուր պիտի հետեւի անգլ. նոր նախարարութիւնը։ «Դիմաւոր արտաքին խնդիրն է այժմ՝ Ռուսիոյ հետ սկսեալ բանակցութեանց վերաբերող խնդիրը։ Թէ՛ այս և թէ՛ միւս արտաքին խնդրոց մէջ, արդի նախարարութեան պարտաւորութիւնն է ստանձնել նախորդ նախարարութեան աշխարհավարութիւնն այն կէտէ ուր թողուած էր, և զոյն յանձնելել այնպիսի վախճանի մը զոր հանրային շահուց յարմարագոյն կը նկատէ։ Դէպք չէ անտես ընել սա իրողութիւն թէ մեր գործողութեան ազատութիւնը սահմանափակուած է այն պատճառաւ որ՝ երբ մեք յիշանութիւն անցանք՝ այս արտաքին խնդիրք արդէն սկսուած էին, և թէ մեր պարտք պիտի լինի վերջացուցել՝ ինչ որ ուրիշներ սկսած են։ Ճանաչուութիւններ կան կնքուած, և հարկ է որ ճշդիւ գործադրուի ինչ որ անգլ. կառավարութիւնն, իբրեւ Անգլիոյ կառավարութիւն, խոստացած է կամ յանձն առած։ Այս նկատողութիւն ուրիշ ամեն նկատումէ դեր ի վերոյ է այն խնդրոց քննութեան մէջ զորս մեզ թողած է նախորդ նախարարութիւն։ Այս յայտարարութիւն կը պատշաճի մանաւանդ աֆղանեան խնդրոյն։ Այդ խնդրոյ մէջ գլխաւոր դժուարութիւնը կը վերաբերի Զուլֆիքարի կիրճին։ Անգլիա խոստացած է Ապա-իւր-Բահման Էմիրին թէ այդ կիրճ Աֆղանստանի պիտի մնայ, և այս խոստում պարտի գործադրուիլ։ Կենսական կարեւորութիւն ունի հաստատել առաջի ամենեցուն որք կը վստահին մեր խօսքին, թէ Անգլիոյ խօսքն անգամմը տրուելուն պէս պէտք է յարգուի։ Բայց Անգլիա զՁուլֆիքար խոստացած էր Աֆղանստանի՝ ռուս կառավարութեան այն խոստման վրայ յենլով թէ Զուլֆիքար աֆղանեան հող պիտի նը-կատուի։ Այս խոստմանց գործադրման նկատմամբ կարծեաց տարբերութիւնք ծագեցան, և այս տարբերութիւնք այժմեան բանակցութեանց նիւթն են։ Ինձ համար դեռ շատ կանուխ է կարծիքս յայտնել այս բանակցութեանց հաւանական վախճանին վրայ։ Բայց թէ՛ ռուս կառավարութիւնն և թէ՛ մեք բարեկամական լուծման մը յանգելու հաստատ փափաքով յառաջ կը տանինք բանակցութիւնները։ Խաղաղ լուծման մը կը յուսանք թէ պիտի յանգինք ի վերջոյ։ Բայց ընտանեկան վիշտ մը որում ամենքս ալ կը մասնակցինք՝ Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարին առ այժմ թոյլ չի տար յառաջ տանիլ բանակցութիւնները։ (Այս ընտանեկան վիշտն է՝ Գ. Կիրսի ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ աղջկան մահն, որ տեղի ունեցած է ի Գերմանիա, Օրանիէնպաում։) Սակայն կարգադրութեան մը յանգելէ ետքն ալ ծանրակշիռ կարեւորութիւն մը տալու չենք տեղի ունեցած կարգադրութեան։ Առանց խնդրոյ ներքեւ ձգելու այն զանազան վերհատեցց հարեցքն որք կ'ուշնեն կեդրոնական Ասիոյ այս երկրաց վրայ, չենք կրնար սակայն մոռնալ թէ իրաց վիճակը միշտ անհաստատ է հոն։ Այդ երկրաց մէջ մեր էական շահուց պաշտպանութիւնը կախում ունենալու չէ այն դաշնագրերէ զորս այս վերհատեցք կրնան կնքել։ Պիտի մնանք Աֆղանստանի Էմիրին բարեկամութիւնը։ բայց մեր ստացածոց պաշտպանութիւնը պէտք է կախում ունենայ չէ թէ Աֆղանստանի Էմիրին բարեկամութենէն, այլ խնամով որոշուած և ազդուապէս ուարագապէս գործադրուած պատրաստութիւններէ ի պաշտպանութիւն մեր բուն սահմանագլխոց ամեն տկար կէտերուն։ Պարտինք ամրութիւններ հաստատել որք ո՛չ միայն պաշտպանեն Հնդկաստանի սահմանաց ամեն տկար կէտերն, այլ նաև ազդեն շատ աւելի հեռուները, թող չտալու համար որ պատերազմի մը հոսանքը կարենայ հասնիլ այդ ամրութեանց մօտ։ Կը յուսամ թէ ո՛ր կուսակցութիւնն որ իշխանութեան գլուխը գտնուի, այսուհետեւ ո՛չ պիտի լքանէ ո՛չ ալ յապաղեցնէ այս պատրաստութիւնները։

«Միւս խնդիրն որ ամենէն աւելի կը գրաւէ հանրային ուշադրութիւնը՝ մին է այն ամենէ կեճ-ուչիչ խնդրոց որք երբէք ներկայացուած են ո՛և է կառավարութեան ի լուծում։ Կ'ակնարկեմ Եգիպտոսի արդի կացութեան խնդրոյն։ Այս մասին վերջնական որոշում մը չտուած պիտի ստանանք փորձառու և իրազեկ անձանց կարծիքները։ Կարեւորագոյն նկատում մը զոր միշտ ի մտի պիտի ունենանք Եգիպտական խնդրոյն մէջ, սա է թէ, ո՛և է որոշում չտուած այնպէս պիտի կշռենք որ ետքը չպարտաւորինք յետս կոչել զայն։ մեր քաղաքականութիւն յարատեւ պիտի լինի առանց վարանման և դեգերման։ և թէպէտ արդիւնքն անմիջապէս չտեսնուի, սակայն պիտի լինին էական պարմանք մեր գործողութեան։ Գլխաւոր խնդիրն որուն հետ գործ ունինք՝ այն է թէ ի Խարդում և ի Սուաքին Եգիպտոսի սահմանաց վրայ մեզ դէմ կայ թշնամի մը, որ կը կարծէ թէ յաղթական եղած է միշտ։ Նա թող չտուաւ մեզ հանիլ ի մեր կէտ նպատակի, և ապա տեսաւ որ կը նահանջինք մեր դրաւած վայրերէն։ Ի նբկատ առնելով Մէհտիին հաստատամտութիւնն, որուն ոյժ տուած է իւր դատին համար քաջալերակ դեղերուն մոլեռանդութիւնն, ի զուր է ենթադրել թէ Սուա Մարգարէն յետայսորիկ կրաւորական կամ անգործ դիրք մը պիտի բռնէ։ Մինչև որ յաղթահարենք իրեն, պէտք է Եգիպտոսի վտանգներէն մին համարենք զինք, և այս պատճառաւ զինուորական խնդիրն ուրիշ ամեն խնդրէ կարեւորագոյն է։ Մեծագոյն խնդիրը զոր պարտինք որոշել այն է թէ ինչպէս պիտի գործածենք Եգիպտոսի տիրերն՝ Եգիպտոսի սահմաններէն հեռի պահելու մոլեռանդ և արիւնռուշ բարբարոսութեան հոսանքն, օժանդակութեամբ անշուշտ մեր կողմէ և թերեւս նաեւ ուրիշ կողմերէ։ Թէ ինչպէս պիտի ապահովենք Եգիպտոսի սահմաններն, այնպէս որ քաղաքակրթութիւնը զոր մեր ետեւ կը փափաքինք թողուլ անդ՝ անվտանգ ծաղկի երբ հասնի ժամանակն յորում մեր պաշտպանող ձեռք պէտք է վերնայ Եգիպտոսի վրայէն։

«Բայց, Միլորդ, դժուարութիւնն աստ չի վերջանար։ Սուտանի վերաբերեալ քաղաքական դժուարութիւնը թերեւս մեծագոյն է քան զինուորական դժուարութիւնն։ Ընդարձակ երկիրներ որք երբեմն Եգիպտոսի կառավարութեան ներքեւ էին՝ գործնականապէս ելան Եգիպտական վարչութեան տակէն։ ընդհանուր կործանումի մը տեղի ունեցաւ։ յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան ամեն հետք բնջինջ եղաւ, և Սուտանաբնակ ժողովուրդը շատ տեղեր ամենախղճալի վիճակի մը մէջ ինկաւ։ Զենք կրնար բոլորովին իրենց վիճակին թողուլ այս գաւառներ։ Սուտան ընդհանուր և ընդարձակ անուն մ'է, որ սովորաբար կը [illegible] յայ-լարածաւալ գաւառներու, որք շատ կը տարբերին իրարմէ թէ՛ իրենց մասնաւոր հանգամանքով և թէ՛ Եգիպտոսի նկատմամբ կարեւորութեան աստիճանաւ։ Խնդիր մ'է թէ Սուտանի ո՛րչափ մասը պէտք է մնայ Եգիպտոսի ղեղակի վարչութեան ներքեւ։ Խնդիր մ'է նաև թէ այդ սահմաններէ դուրս ո՛րչափ մասը պէտք է մնայ Եգիպտոսի զինուորական հսկողութեան ներքեւ, այնպէս իմն որ տեղի չմնայ երկնչելու անապատի զորութեանց յարձակումէն։ Այս խնդիրք պարտին լուծուիլ որպէս զի կարենանք ըսել թէ զեգիպտոս ապահով վիճակի մը մէջ դրինք, կամ կատարեցինք այն պարտաւորութիւն զոր անցեալոյն մէջ մեր միջամտութիւն յեգիպտոս և մեր գործոց ազդեցութիւնն այդ երկրի վրայ՝ դրած են մեր վրայ։

«Ասանք են Եգիպտոսի վերաբերող երկու գլխաւոր խնդիրները։ բայց ուրիշ խնդիր մը վայրկենական կարեւորութեան կարգաւ զանոնք կը դերազանցէ, ոսկեայն անհաւասար բաժանումն յանախ ի դերև կը հանէր հանքահանաց հաշիւը։ Պէնտիկոյի մէջ դեռնին չէր պատասխաներ աշխատողին պահանջմանց։ Իսկ Աղեքսանդրիոյ մէջ, յայտնութեան ամեն պայմանք մեռցած գանուեցան կանոնաւոր դեռնի մը վրայ։ եւ մեռաղն, որոյ լեսպան մինչեւ հազար չորս հարիւր քառասուն-մէկ Ֆրանք կ'արժէր, աշխարհի համայն վաճառականներուն մէջ ամենէն բարձր գին ստացաւ։

Ահա ճշդիւ այս չարաշուք աւերակներով եւ անյուսալի հարստութեամբք լի երկիրը կ'առաջնորդուէին երսուն-եօթներորդ զուգահեռականին ճանրէն Հարրի Կրանթ նաւապետը գնուտները։

Դեկտեմբեր 31 ին օրն ի բուն քալելէ յետոյ դարուփոս երկրի մը վրայ, որ շատ յոգնեցուց ձիերն ու մարդիկն, Աղեքսանդր լեռան բոլորշի գագաթունք տեսնուիլ սկսան։ Իշնանն այն փոքր լեռնագագաթոյն նեղ կըրճերէն միոյն մէջ դեռեղեցաւ, եւ կենդանիներն՝ ոտնակապեալ՝ գնացին իրենց ուտեստ գտնել՝ գետնին վրայ ցան եւ ցիր սփռեալ դաւարքի հատորներուն մէջեւ։ Բանուած ոսկեհանքերուն երկիրը չէր տակաւին։ Հետեւեալ օրն, առաջին օր 1866 ամին, սայլն իւր անուահեղքը փորեց այն մեծափարթամ երկրին ուղիներուն մէջ։

Ժաք Բանեալ եւ ընկերք սխրացան տեսնելով այն հռչակաւոր լեռն, որ Դէքսոլը կը կոչուի Աստրալիացոց լեզուաւ։ Անդ խուժեցին բոլոր բաղդանոյիններուն, գուղերուն և պարկեշտ մարդոց հրոսներն, ամենքն որ կամեալ կուտան, եւ անոնք որ կը ջուրերուն առատութենէն։ Պալարատի մէջ, ոսկւոյն անհաւասար բաժանումն յանախ ի դերև կը հանէր հանքահանաց հաշիւը։ Պէնտիկոյի մէջ դեռնին չէր պատասխաներ աշխատողին պահանջմանց։ Իսկ Աղեքսանդրիոյ լեռան մէջ, յայտնութեան ամեն պայմանք մեռցած գանուեցան կանոնաւոր դեռնի մը վրայ։ եւ մեռաղն, որոյ լեսպան մինչեւ հազար չորս հարիւր քառասուն-մէկ Ֆրանք կ'արժէր, աշխարհի համայն վաճառականներուն մէջ ամենէն բարձր գինն ստացաւ։

Ահա ճշդիւ այս չարաշուք աւերակներով եւ անյուսալի հարստութեամբք լի երկիրը կ'առաջնորդուէին երսուն-եօթներորդ զուգահեռականին ճանրէն Հարրի Կրանթ նաւապետը գնուտները։

Դեկտեմբեր 31 ին օրն ի բուն քալելէ յետոյ դարուփոս երկրի մը վրայ, որ շատ յոգնեցուց ձիերն ու մարդիկն, Աղեքսանդր լեռան բոլորշի գագաթունք տեսնուիլ սկսան։ Իշնանն այն փոքր լեռնագագաթոյն նեղ կըրճերէն միոյն մէջ դեռեղեցաւ, եւ կենդանիներն՝ ոտնակապեալ՝ գնացին իրենց ուտեստ գտնել՝ գետնին վրայ ցան եւ ցիր սփռեալ դաւարքի հատորներուն մէջեւ։ Բանուած ոսկեհանքերուն երկիրը չէր տակաւին։ Հետեւեալ օրն, առաջին օր 1866 ամին, սայլն իւր անուահեղքը փորեց այն մեծափարթամ երկրին ուղիներուն մէջ։

Ժաք Բանեալ եւ ընկերք սխրացան տեսնելով այն հռչակաւոր լեռն, որ Դէքսոլը կը կոչուի Աստրալիացոց լեզուաւ։ Անդ խուժեցին բոլոր բաղդանոյիններուն, գուղերուն և պարկեշտ մարդոց հրոսներն, ամենքն որ կամեալ կուտան, եւ անոնք որ կը

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԺԻԻՎ ՎԷՊ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԼԵՌԱՆ ՀԱՆՔԵՐԸ

Առաջարկը չընդունուեցաւ, բայց դիւտին համբաւը ծաւալելով, խուզարկուք դէպ ի Սրմիրնիկ եւ Լէնի՝ Բանտ դիմեցին։ Սոփեր քաղաքն հիմնեցաւ, եւ հանքայ հարստութեան չնորհիւ՝ շատ շանցած՝ ինքզինք արժանի ցոյց տուաւ իւր աստուածաշնչական անուան։

Մինչեւ ցայնժամ Վիքթորիա գաւառին խօսքը չկար, որ սակայն ամենը պիտի դերազանցէր իւր ոսկւոյ խաւերուն փարթամութեամբ։

Արդարեւ, քանի մ'ամիս յետոյ, 1851 օգոստոսի մէջ գաւառին առաջին բծոսքներն հանուեցան հողին տակէն, եւ շատ շանցած՝ հանքահանութիւնը չորս գաւառակաց մէջ ծաւալեցաւ ընդարձակապէս։ Այս չորս գաւառակներն էին Պալարատ, Օվէնս, Պէնտիկոյ եւ Աղեքսանդր լեռն, ամենն ալ մեծահարուստ։ Բայց Օվէնս գեռակին վրայ աշխատութիւնք կը դժուարանային

Բնակութիւններէն անդին բովերը տարածուած էին, այսինքն հանքահանութեան մասնաւոր ընդարձակ երկիրներ։ Անդ կ'աշխատէին՝ ի հաշիւ ընկերութեանց՝ հանքահանք առատապէս վարձատրելք։ Անհընար էր աչքով թուել երկիրը մաղող ծակերը։ Բահերուն երկաթը կը չոչղղէր արեւէն և անգուլ փայլատակներ կ'արձակէր։ Այդ աշխատողաց մէջ ամեն ազգաց տիպեր կային։ Բնաւ չէին կարդր միմեանց հետ, այլ իրենց պաշտօնը կը կատարէին լուիկ, իբրեւ վարձկան մարդիկ։

—Պէտք չէ սակայն կարծել, ըսաւ Բանեալ, թէ ոչ ևս կան Աստրալիոյ հողին վրայ այնպիսի տենդոտ խուզարկուք, որք հանքահանութեամբ բաղդ փորձել կուգան։ Գիտեմ որ շատեր իրենց բաղուկը վարձու կուտան ընկերութեանց, և այսպէս պէտք է, որովհետեւ ոսկիներ հողերուն ամենն ալ վաճառուած կամ վարձու տրուած են կառավարութեան կողմէ։ Բայց բան մը չունեցողին ալ, այսինքն անոր որ չկրնար ոչ վարձել եւ ոչ գնել, հարստանալու հնարաւորութիւն մը կը մնայ տակաւին։

—Որն է, հարցուց տիկին Էլէնա։

—Ճշմարտիկ ի հնարաւորութիւնը, պատասխանեց Բանեալ։ Այսինքն, մեք որ բնաւ իրաւունք մը չունինք այս հանքայ վրայ, կրնանք սակայն, մեծ բարեբաղդութեամբ անշուշտ, հարստանալ։

—Բայց ի՞նչպէս, հարցուց հաղարապետը։

—Ճշմարիտով, ինչպէս որ պատիւ ունեցայ ըսել ձեզ։

(Շարունակելի)

Ժամը տասն-մէկին միջոցներն հանքահանութեան կեդրոնավայրը հասան։ Ճշմարիտ քաղաք մը կանգնեալ էր անդ տուներով, գործարաններով, պանքայով, եկեղեցիով, զբօսանոցով, լրագրի գրասենեակով։ Օթեւանք, ագարակ եւ ամարատունք պակաս չէին։ Մինչեւ իսկ թատրոն մը կարատան լիլինի մարդ գլուխ, եւ շատ յանախորդ ունէր։ Ֆրանսիոյ Օպերէյի կամ Բաբէ-Բաղ Պեպի մակարդով բնիկ թատերախաղ մը կը ներկայէին անդ մեծ յաջողութեամբ։ Խաղին դիւցազն, ի վերջոյ, բրչի յուստհատական վերջին հարուածը կուտար, եւ անհաւատալի ծանրութեամբ ոսկւոյ քրծուար մը կը գտնէր։

Կէնարվան, Աղեքսանդր լեռան ընդարձակ հանքահանութիւնը տեսնելու հետաքրքրութեամբ, թող տուաւ սայլն որ երթայ Էյրիզնի եւ Միլբուտիի առաջնորդութեամբ։ Իսկ ինքը քանի մը ժամ յետոյ կառքին ետեւէն պիտի հասնէր։ Բանանել սքանչացաւ այս որոշման վրայ, և իւր սովորութեան համեմատ՝ ջոկատին առաջնորդն եղաւ։

Նորա խորհրդին համեմատ դէպի Պանքան ուղղուեցան։ Փողոցները լայն, մակադամեալ (խճայատակ) եւ խնամով ոռոգեալ էին։ Ոսկեհանական ընկերութեանց վերաբերեալ ահագին ադդագրեր անցորդաց նայուածքը կը թախանձէին։ Բաղկաց եւ դրամագլխոց ընկերացութիւնք փոխանակած էին հանքահանի առանձին գործողութիւնն։ Ամեն կողմ մեքենաներ կը բանէին ոսկեխառն աւազները լուալու և թանկագին գաւազանը լրանալու համար։

Ոսկեհանքերուն առատութենէն։ Պալարատի մէջ, ոսկւոյն անհաւասար բաժանումն յանախ ի դերև կը հանէր հանքահանաց հաշիւը։ Պէնտիկոյի մէջ դեռնին չէր պատասխաներ աշխատողին պահանջմանց։ Իսկ Աղեքսանդրիոյ լեռան մէջ, յայտնութեան ամեն պայմանք մեռցած գանուեցան կանոնաւոր դեռնի մը վրայ։ եւ մեռաղն, որոյ լեսպան մինչեւ հազար չորս հարիւր քառասուն-մէկ Ֆրանք կ'արժէր, աշխարհի համայն վաճառականներուն մէջ ամենէն բարձր գինն ստացաւ։

Ահա ճշդիւ այս չարաշուք աւերակներով եւ անյուսալի հարստութեամբք լի երկիրը կ'առաջնորդուէին երսուն-եօթներորդ զուգահեռականին ճանրէն Հարրի Կրանթ նաւապետը գնուտները։

Դեկտեմբեր 31 ին օրն ի բուն քալելէ յետոյ դարուփոս երկրի մը վրայ, որ շատ յոգնեցուց ձիերն ու մարդիկն, Աղեքսանդր լեռան բոլորշի գագաթունք տեսնուիլ սկսան։ Իշնանն այն փոքր լեռնագագաթոյն նեղ կըրճերէն միոյն մէջ դեռեղեցաւ, եւ կենդանիներն՝ ոտնակապեալ՝ գնացին իրենց ուտեստ գտնել՝ գետնին վրայ ցան եւ ցիր սփռեալ դաւարքի հատորներուն մէջեւ։ Բանուած ոսկեհանքերուն երկիրը չէր տակաւին։ Հետեւեալ օրն, առաջին օր 1866 ամին, սայլն իւր անուահեղքը փորեց այն մեծափարթամ երկրին ուղիներուն մէջ։

Ժաք Բանեալ եւ ընկերք սխրացան տեսնելով այն հռչակաւոր լեռն, որ Դէքսոլը կը կոչուի Աստրալիացոց լեզուաւ։ Անդ խուժեցին բոլոր բաղդանոյիններուն, գուղերուն և պարկեշտ մարդոց հրոսներն, ամենքն որ կամեալ կուտան, եւ անոնք որ կը

(¹) Սակայն կարելի է որ գաղթականք սխալած լինին։ Արդարեւ ոսկիներ խաւերը մեծ մասամբ սպառած չեն տակաւին։ Աստրալիայէն եկած վերջին լրոց նայելով, կը հաշուեն թէ Վիքթորիայի եւ Նոր-Կալէյսի հանքերն հինգ միլիոն հարիւրակոյ տեղ գրաւած են։ Ոսկւոյ երակներ պարունակող գաւարդին մերձաւորագոյն ծանրութիւնն է 20,650 երկիլիոն քիլոկրամ, և պեղման արդի միջոցներով սպառելու համար այդ հանքերը, հարիւր հազար գործաւորք երեք հարիւր տարի պարապին աշխատիլ։ Վերջապէս Աստրալիոյ ոսկիներէ հարստութիւնն 664 երկիլիոն 250 միլիոն Ֆրանք՝ կը հաշուեն։

նախկին նաւապետ Հոպարդ–Հէմբրդէն, որոյ անունն երկիցս ջնջուած էր նաւային սպայից կարգէն՝ օրուան կառավարութեան բաւ համարած պատճառներով, այժմ երկրորդ անգամ կը վերընդունուի, Բ. կարգի ծովակալի բարձրագոյն ատիճանաւ. թէ արդեօք, վերջին 25 ամաց մէջ, այդ սպայ երբեք գործօն ծառայութիւն վարած էր վէճ. Թագուհւոյն իշխանութեան չն պ՚ատասխանեցեալ վարած էր, որ թէ ոչ ապաքէն այդ 25 ամաց մեծագոյն մասն անցուցած էր տարբեր զբաղումներով, յորոց ոմանք հակառակ էին Անգլիոյ և համայն ազգաց օրէնքներուն։

Լորդ Ճորճ Համիլտըն, (Ծովային Նախարար.) Նաւապետ Հոպարդի անունն 1868ին բարձուեցաւ նաւային սպայից կարգէն, որովհետեւ օսմ. ծառայութեան մէջ պաշտօն ընդունած էր առանց արտօնութեան ծովային նախարարութեան խորհրդոյն։ 1874ին իւր անուն վերահաստատեցաւ մեր սպայից կարգին մէջ։ Ա.ռ այս վերաբերեալ թուղթերն 1877ին ներկայացուեցան Խորհրդարանին։ 1877ին իւր անուն դարձեալ ջնջուեցաւ մեր սպայից ցանկէն, երբ պատերազմ ծագեցաւ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ միջեւ։ Նախորդ կառավարութիւնն հաճեցաւ անսալ ծովակալ Հոպարդի աղաչանաց, որ կը խնդրէր վերահաստատուիլ անգլիական [illegible] սպայից կարգին մէջ. ուստի և վերագրաւեց իւր առջի դիրք, իբր զի բնաւ հանուած չէին եր մեր սպայից կարգէն։ (Հրամանաւ Պետական Խորհրդոյ, 24 յունիս, 1883։) Բ. կարգի ծովակալ Հոպարդ չէ գործածուած որպէս նաւապետ Ծովու վրայ Անգլիոյ հաշուոյն զիւր վերջին ծառայութիւն կը մատուցանէր երբ հրամանատար էր անգլ. Միջերկրական պետական նաւուն 1861 օգոստ.էն ցմարտ 1883։ Իւր թոշակ իբրեւ անպաշտօն Բ. կարգի ծովակալ նոյն է ինչ որ կը ստանար իբրեւ Գ. կարգի ծովակալ։

Սըր Ճօրճ Քամբպէլ հարցուց թէ արդեօք ծովային նախարարութիւնը չէ՞ գիտեր որ այս դեր–ծովակալ քանի մը տարիներ զբաղեցաւ. Ամերիկեան Ղուրդ մէջ պաշարեալ նաւահանգիստներէն նաւ փախցուներու, և թէ Ռուսիոյ դէմ նաւային գործողութիւններ կատարեց երբ Անգլիա և Ռուսիա խաղաղութեան մէջ էին իրարու հետ։

Պ. Ռանտ ալ հարցուց թէ արդեօք դեր–ծովակալ Հոպարդ թոշակ կը ստանայ բրիտանական կառավարութենէն մինչ օսմ. ծառայութեան մէջ է։

Լորդ Ճորճ Համիլտըն. Չեմ կրնար պատասխանել այդ հարցման։ Իմ նախորդս, Լորդ Նորթբրուք, կատարելապէս քննած կարգադրութիւնք զայս խնդիր։ Իմ կարծիքս այն է որ դեր–ծովակալ Հոպարդ փաշա թոշակ չէ ստացած անգլ. գանձէն ցորչափ Օսմ. ծառայութեան մէջ է։

Սըր Ճօրճ Քամբպէլ. Ի՞նչ է անգլիացի դեր–ծովակալի մը թոշակը։

Լորդ Ճորճ Համիլտըն. Օրը մէկ անգլ. ոսկի։

Սըր Ճօրճ Քամբպէլ Ուրեմն կը ծանուցանեմ թէ, ելմացոյցի վիճաբանութեան պահուն պիտի առաջարկեմ որ 365 ոսկի զեչղուի նաւային ծախքերէն, իբրեւ այս տարւոյ թոշակ Հոպարդ փաշայի։

Սըր Քամբպէլ ի գործ դրաւ իւր սպառնալիք, նոյն երեկոյ ելմացոյցի նաւային Ծախսուց վիճաբանութեան պահուն յուզելով Հոպարդ փաշայի խնդիրը։ Վիճաբանութեան այս մասը պիտի հրատարակենք ալաբան թուով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ Ի ԿԱՅՍԵՐԱՆԱՑ ՊԱԼԱՏ

Ինչպէս կանխաւ ծանուցինք, Ս. Պատրիարք Հայոց երեկ, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի գործակատար Գրէնկեան Աբրահամ էֆէնտիի, Կայսերական Պալատ գնաց։

Պալատան Առաջին Արբոյդապետը պատշաճ յարգանօք ընդունեց զն. Սրբազնութիւն։ Ապա Վեհ Կայսեր մօտ երթալով, ծանոյց Հայոց Պատրիարքին գալուստն, և Պարտի առթիւ նորա սրտագին բարեմաղթութիւնները։

Մեր Օգոստափառ Ինքնակալը բարեհաճեցաւ գոհութեամբ ընդունել Ս. Պատրիարք Հօր ջերմագոյն մաղթութիւններն ու բարեմաղթութիւնները, և ծանոյց թէ այսպիսի հանդիսական օր մը երկար տեւակցութեան մէջոյ չունենալով, կը փափաքի Պարտէն յետոյ մանաւանդ ընդունել Հայոց Պատրիարքը։

Ս. Պատրիարք Հայրը Պալատէն մեկնեցաւ գոհութեամբ և աղօթիւք վասն բարօրութեան և երկարակեցութեան Ն. Վեհափառութեան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Պայրամի տօնին առթիւ նախարարաց այցելութեան կ'երթայ այսօր։

Դեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Դերձակեան, որ Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց հայր անուանած էր, այսօր ճանրայ կերնէ մայրաքաղաքս Մուշ երթալու համար, ուստից պիտի անցնի ի Տիգրանակերտ, տեղւոյն ազգայնոց կրօնասիրութեան դիմումներն արդիւնաւորելու և ազգային ժողովները կազմելու պաշտօնով։

Նոյնպէս Դեր. Հմայեակ եպիսկոպոսն Պանտրմա, Պանտրմա և Պարքէսիրի ծանուցեալ խնդիրը կարգադրելու և առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու համար։

Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի ընկերութեան ընդհանուր ժողովը նիստ ունի վաղը հինգշաբթի, առաւօտեան ժամն 2 ½ին, ի Նորատունկեան Թան, ի Գալատիա։

Ռուսկի Կոսրէտի 171 համարի մէջ Թիֆլիսի թղթակցին հետեւեալ նամակը հրատարակուած է կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ.

«Էջմիածին եղած ատեն ժամանակի սղութեան պատճառաւ չկրցայ դիտնալ այն շարժառիթներն որք դրդեցին հոգեւորական պատգամաւորներն հաւատոյվոյզական ուղղութիւն բռնել ընտրութեանց միջոցին։

«Ընտրութեանց արդիւնքն ոչ միայն Հայերն, այլ և Բիւրատերն և Թա[illegible] հետաքրքրէր։ Թրխմեանի և Մելքիսեդեկի անունները սաստիկ ուրախութիւն կը պատճառէին նոցա, մինչդեռ Մակարի անունը վշտով կը լցնէր նոցա սրտերը։ Սակայն Էջմիածնոյ վանքի քանի մը վարդապետներն առողջ տրամաբանութեան հակառակ վարուեցան։ Նոքա իրենց քէրէն տուին այնպիսի եպիսկոպոսի մը ում չտուին իրենց քուէն գլխաւոր թեմերու առաջնորդներն և որոյ վրայ ատելութեամբ կը նային ոչ միայն Ռուսիոյ այլ և Պարսկաստանի և Թուրքիոյ հայերը։ Այս ատելութեան իրեւ ապացոյց կրնայ ծառայել այն պարագան, թէ Մակարի բարեկամք քանի մը անգամներ ընտրուեցաց ցանկին մէջ մտցուցին նորա անունը, բայց իւրաքանչիւր անգամին ալ ժողովրդի բնաձին ազգումն ստիպեց նորա ներկայացուցիչները չընտրել ազգի անհամակրելին։ Անտարակոյս պատճառ մը կայ որ ամբողջ հայ ժողովուրդն այսպիսի ուռնն առանութիւն կ'զգայ Մակարի համար։

«Սաթոզիկոսի մը վրայ մեծամեծ պարտականութիւններ կ'ինան. նա կը հոգայ հայ երիտասարդութեան կրօնական և բարոյական դաստիարակութեան գործը։ Նա կը ցուցնէ խաղաղ ճանապարհը, բարեգործական կեանքն և պետական օրէնքին հնազանդիլ, ըստ վարդապետութեանց Աւետարանի։ Իսկ հովիւ մը որ ազգի առջեւ համակրութիւն և պատկառանք չվայելէր, կարող չէ բարոյական ազդեցութիւն ունենալ ժողովրդի վրայ։ հետեւարար կարող չէ օգտակար ծառայութիւն մատուցանել թէ հասարակութեան և թէ Տէրութեան։»

Թրքերէնն ապա կը յարէ թէ Էջմիածնի միաբանութեան Կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ բռնած դիրքն հակառակ էր իրենց սրբազան պարտականութեան, քանի որ այդպիսով ամբողջ ազգի հակառակ վարուած են, և կըսէ թէ անշուշտ իրենց յոյսերու մէջ խաբուած պիտի լինին երբ տեսնեն Մակարի չը վաւերանալն, որ հիմնովին հաւանական է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն ինքնագիր նամակ մ'ուղղած է Գերմանիոյ Կայսեր, շնորհակալութիւն յայտնելով այն չորս ընտիր նժոյգներուն համար զորս զրաւվար Հօր փաշա Կ. Պոլիս բերաւ նախընթաց օրը։

Այս նամակը Վիլհելմ Կայսեր պիտի յանձնէ գերմանական դեսպան Պ. Բատմիճ։

Բարիզի Թան լրագիրը, խօսելով Բուլմէլիի երկաթուղեայ միացման վերայ, ցերմակէս կը գովէ զՎեհ. Սուլթանն՝ այդ աշխատութեանց գործադրումը դիւրացնել և փութացնել բարեհաճելուն համար։ Ինչպէս երեւցաւ մեր երեկի թիւին, աշխատութիւնք անմիջապէս պիտի սկսին, և պայմանեալ միամեայ միջոցին մէջ պիտի լրանան։

Թուրք լրագիրք վերջերս ծանուցին թէ Ճիպալիի հրկիզելոյց օգնելու համար խորհուրդ կայ կամուրջի երերեւեկի դինը 10ականէն 20 փարայի բարձրացունել։ Մ'ուզենք կիմանայ թէ այս խորհուրդ բոլորովին ի բաց թողուած է։

Նեօլոգ կիմանայ թէ Սելանիկի կուսակալ Հագդը փաշա մտադիր է պաշտօնէն հրաժարելով Կ. Պոլիս գալ։

Աւստրիական պատգամն այն ծանուցագրոյն զոր Բ. Դուռը վերջերս հաղորդեց դեսպանաց, օտար երկիրներէ ի Թուրքիա ներմուծեալ հրատարակութիւնները նախանական քննութեան մ'ենթարկելու մասին։

«Ժամանակէ մ'իվեր վաճառական գրքերը եւ տետրակներ կը ներմուծին ի Թուրքիա, օտար նամակատանց միջոցաւ։

[illegible] հուիթանց առ[illegible]քը կարենալ առնելու համար, արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը խնդրէ . . . . դեսպանատունէն որ բարեհաճի պատուիրել . . . նամակատան ի Թուրքիա, որ այսուհետեւ Անուղղակի Տրոց վարչութեան յանձնէ անխտիր իւր ընդունած բոլոր հրատարակութիւններն որպէս զի, ըստ սովորութեան, իրենց տեղերուն յանձնուելէ առաջ քննուին»։

Արաբական Էլ Ահրամ լրագիրը զրոյց մը կը յիշատակէ թէ եգիպտական կառավարութիւնք մտադիր է վաճառել Կ. Պոլսոյ մէջ իւր ունեցած բոլոր կալուածներն։

Երէկ, 14 յուլիս, Պաթիլի առման ազգային ծոնին առթիւ, ֆրանսական Հանրապետութեան դեսպան Նօայլի Մարքիզ իւր շուրջն ունենալով դեսպանատան և հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնատարներն և Բէյէզլ պաշտակ շոգենաւուն սպաներն՝ ամենքն ալ հանդիսաւորութիւք, Բերայի դեսպանատան մէջ ունուցեալ ֆրանսական գաղթականութեան պատգամաւորներ [illegible]։

Գաղթականութեան ներկայացուցիչ Պ. Թուզերի հետեւեալ բանախօսութիւնն արտասանեց.

Տէր Դեսպան

Այն հանդէս որ կը համախմբէ զմեզ այսօր ձեր շուրջը եւ կարելի է ըսել հայրենի հողին վրայ, միշտ հայրենասիրական անկեղծ զգացմամբ ոգեւորուած է։

Վստահ եմ թէ շատ յատաջ չեմ երթար Գաղթականութեան հանգանքն յայտնելով կառավարական այժմեան դրութեան համար, եւ իւր իշխէրն՝ վասն յարատեւութեան նորա։

Զինուորական հետ կնքեալ հաշտութիւնն յոյժ լաւ ներգործութիւն ըրած է Գաղթականութեանս վրայ, որ կը սիրէ յուսալ թէ այլ ևս չպիտի խանգարուի այդ խաղաղութիւն, յոգուտ վաճառականութեան եւ արուեստից որք այնքան դառնապէս վնասուեցան ժամանակէ մ'իվեր։

Իմ պաշտօնակիցս արդէն տուիմ ունեցած է խօսիլ ձեզ Աւետարան Սենեկին վրայ զոր հարիւր մէկ տարի կայ հիմնեցինք։ Հանգամանք մեր ամեն ջանից, այդ Սենեկ դեռ պարզ շարաւ [illegible] ազգութիւններ զորս արդար էր սպասել իրմէ. ասոր պատճառ են այն սեղմեալ միջոցներ զորս ունի իւր առջեւ։ Կառավարութենէն խնդրուեցաւ նպաստել նմա թոշակ մը յատկացնելով, եւ վստահ ենք, Տէր Դեսպան, թէ հարկ եղած դիմումը պիտի ընէք Աւետարան Նախարարութեան քով որպէս զի նկատողութեան առնուի մեր խնդիրը։

Աւետարան սենեկիներու մատուցանելիք ծառայութիւնքեր կրնան նանաւանդ այն ժամանակ երբ կը տեսնենք որ օտար մշոցք կը վնասեն նոյն իսկ մեր յատուկ ուեսից պատգրութեանց։

Բարեբաստ պիտի լինինք միանգամայն տեսնելով որ Աւետարան Նախարարութիւնը կը քաջալերէ մեր մեծ արուեստագործներն որպէս զի օգնեն Գործակալութեանց եւ Սենեկներու հաստատման որք ուելի գործոն դիրքի մը մէջ դնեն Ոսմանեան Աբեւելքի յարաբերութիւններն որք սենեկալ վիճակ մը ունին։

Զեմ ուզեր մեծացնել այս օրս տխուր յիշատակներով, սակայն կարծեմ թէ պարտականութենէս չեղած պիտի լինիմ, եթէ չյայտնեմ մեր մասնակցութիւնն այն անկեղծ ազգն մէջ զոր Գաղթականութիւնս արտայայտեց մեծանուն Հիւգոի և Քուրպէտ ծովակալին մահուան առթիւ, և այն ոգոյն համար որ Ձեզ կը պատկանի (1), Տէր Դեսպան։

Կաւարտեմ խօսքս, խնդրելով ի Զէնչ յանուն Գաղթականութեան որ հաճիք մեր անձնուէր զգացմունց թարգման հանդիսանալ Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Կրէվիի քով։

Դեսպանը պատասխանեց.

Տէրք

Բարեբաստ եմ որ մի անգամ ևս, մեր ազգային ոսնին առթիւ, թարգման կը հանդիսանամ այն ըղձից զորս կ'արտայայտէք միաբերան՝ Հայրենեաց բարգաւաճման և մեծութեան համար, որպէս զի զմեզ կառավարող դրութեանց ներքեւ, ազգային ոգին կարենայ յարատեւել կանոնաւորապէս իւր խաղաղ յառաջդիմութեան մէջ։

Զպիտի կրկնեմ ձեզ, Տէրք, այն հինգամ խօսքը զոր այնքան զործածած եմ՝ թէ Եւրոպան մեր վրայ յառած է աչքերն։ Այն կէտին յորում հասած է քաղաքակրթութիւն, Եւրոպոյ մեծ երիտիներն իրենց առջեւ դնուած պատասխ ունին իրենց ճանքան, առանց պէտք ունենալու սահմանագլուխներէն անդին ընդարձակելք աշխարհակալութիւն մը փնտուելու։ Սակայն Ֆրանսան այս պահուս փորձ մը կընէ որ գուցէ արժանի է ուշադրութիւն հրաւիրելու։ Զկարծուի թէ, Տէրք, կուզեմ խօսիլ կառավարական այժմեան ձեւին վերայ։ Նոր չէ այն և ամեն երկիր պէտք է պահպանէ կառավարական այն ձեւն որ

(1) Աւտենարանն այս վերջին բառերով, ակնարկել ուզած է Նոայլի Մարքիզին հօր մահուան։

լաւագոյն կը յարմարի իրեն։ Սակայն ամեն ինչ ձեւին մէջ չէ։ Ժողովրդոց ճգտումներն օր աւուր մեծ բաժին մը կունենան իրենց գործոց մէջ և այն ազգային ապագայի պատասխանութեան մէջ որ ներկայիս արժանիքէն կախում ունի։

Երբեցաւ թէ ժամանակակից աշխարհավարութեան լաւագոյն գործիքն էր երեսփոխանական և խորհրդարանական դրութիւնն։ Այլ այս գործիքս յանուն վարիչութեամբ կը գործածուի։ Մինչեւ ցարդ զայն սեղմեալ քուէարկութեան ձեռաց մէջ մնայն [illegible], իսկ Ֆրանսա բաժանութիւն ունեցաւ տիպերական քուէարկութեան վստահելոյ։ Ամեն երկրի մէջ, ի՛նչ ալ լինի կառավարական ձեւն, քուէարկութիւնն օր աւուր ընդարձակելու վրայ է։ Հետեւարար այն փորձ զոր կը կատարի Ֆրանսա, անօգուտ չէ միւս ժողովրդոց համար։ Կրնայ լինիլ որ մեծ յառաջդիմութիւն մ'արտադրէ ազատական հաստատութեանց կանոնաւոր և խաղաղական ծաւալման համար։ Այսոր պատիւն իմ երկրիս կը վերագրեմ։

Տէրք, խօսքիս ընթացքը մղեց զիս ներքին աշխարհավարութեան վրայ ճառել և ակնարկել այն տեսակ նիւթերու որք ինձ չեն վերաբերիր։ Ներողութիւն կը խնդրեմ։ Կուզի ձայնակցիլ այն իղձերուն, այնպէս որպէս կ'ըմբռնեմ զանոնք, զորս կ'արտայայտէր պահ մ'առաջ ձեր երեսփոխանն, վասն պահպանման կառավարական այժմեան դրութեան զոր մեր երկիրն ընտրած է իւր ազատ կամքը և զոր կ'ուզէ պահպանել ազատութեամբ։

Վերադառնանք այժմ, Տէրք, ի Բերա։

Ձեր բարեմաղթութիւններն ու զգացմանց արտայայտութիւնք հաւատարմապէս պիտի հաղորդուին Հանրապետութեան Նախագահին։ Պարտք մ'է այս զոր քաղցր է ինձ կատարել։

Նոյնպէս կառավարութեան պիտի հաղորդուի ձեր փափագն Աւետարան Սենեկներու [illegible] յատկանելու մասին և հարկ եղած դիմումը պիտի լինի Աւետարան Նախարարին։ Կը յուսամ, Տէրք, թէ ընդունայն կոչում մը չպիտի լինի այս, վասն զի կառավարութիւնը դեռ նոր ապացոյց մը տուաւ իւր առատաձեռն բարեյօժարութեան, մեր հիւանդանոցին յատկացնելով կարեւոր գումար մը որ պիտի թեթեւցունէ անոր ծանրաբեռնեալ ելմացոյցն։

Անցեալ նոյեմբերին էր որ այս մասին խնդիրը ուղղեցի կառավարութեան եւ դեռ երեկ հասաւ բարի լուրն զոր բարեբաստ եմ ձեզ հաղորդելով։ Գալով ձեր աւեւորդն, % 8ի սովորական դրութեան ներքեւ է այն եւ հաւասար սակագին մը կարելի պիտի ընէ մրցման դիմադրել։

Տէրք, այն ուրախութեան՝ զոր կը զգանք սատ համախմբուելով, կուգան խառնիլ սգոյ մտածումներ։ Եւ իսկ սրտիս խորը դառն սուգ մ'ունիմ, եւ կզգածուիմ տեսնելով որ կը մասնակցիք այնմ։ Կրկին սուգ մը կը վշտակրէ նաև մեր հայրենիքը։ Մեծ քերթող մը, ազնիւ նաւագ մը անհետացան եւ Ֆրանսայի պայծառութենէն պակսեցան։

Պատասխանի վերաբերեալ կանոնագիր մը հրատարակեցաւ այս օրերս։ Այս կանոնագիր՝ որ վաւերացած է Վեհ. Սուլթանէն, ինչ ինչ տրամադրութիւններ կը պարունակէ պատուաստը պարտաւորիչ ընելու համար։

Ամեն կարգի կրթարանաց աշակերտք պարտին պատուաստուիլ։ Ասոնք որք պատուաստման վկայագիր չունին իւրեանց, կը մերժուին. վկայագիրք պէտք է գրուին կայս. բժշկական վարժարանէն պատրաստուած տպագիր թղթոց վրայ, զորս կը յանձնեն կամ կառավարութենէն կարգեալ պատուաստողք և կամ բժշկական վարժարանէն ճանչցուած բժիշկք, վիրաբոյժք և պատուաստողք։ Այն անձինք որ կառավարական վարչութեանց, բանակին կամ ոստիկանութեան ծառայութեան մէջ մտնել ուզեն, պէտք է պատուաստուին։ Այն վարժարանաց տնօրէնք որք պատուաստման վկայական չունեցող աշակերտներ ընդունին, պիտի պատժուին Պատժական Օրինաց 254 դ. յօդուածի համաձայն։

Աղքատք ձրիաբար կը պատուաստուին բժշկական վարժարանին մէջ և կամ այն դեղատեղեաց խանութներն ուր կառավարական բժիշկներ կը գտնուին։ Բժշկական վարժարանք թարմ պատուաստ պիտի տայ կառավարութենէն կարգեալ բժշկաց։ Վկայականաց մէջ պէտք է նշանակուին պատուաստեալ անձին անունը, մականունը, և պաշտօնը, և յիշատակուի միանգամայն թէ պատուաստը բռնած է։

Այս կանոնագիր պարտաւորիչ է համայն Թուրքիոյ մէջ։ Քաղաքային բժշկական վարժարանը պէտք է հսկէ անոր անթերի գործադրման։ Ցիշեալ վարժարանէն ելնող բժիշկներէն անոնք որք հարկ եղած հոդը չտանին այս մասին, պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

Դարմփաշայի ազգայիններէն Յակոբ Էֆ. Մալխըզեան յանկարծամահ եղաւ երեկ իրիկուն։

Լեւոնը՝ Սերատոիյէն իրեն ուղղեալ նամակէ մը քաղելով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

Ամեն անոնք որք չարունակ կը գանգատին թէ Թուրքիոյ մէջ հանքային շահագործմանց և աշխատութեանց ձեռնարկող անձինք դժուարութեանց կը հանդիպին, թող այցեն միանգամ Լբճեի արծաթի հանքերն, որք կը գտնուին Սերատոիոյ և Շապկն–Դարա–Հիսարի միջեւ։ Ո՛չ մէկ դժուարութիւն կրցած է կասեցուցել այս ձեռնարկութեան արտօնութիւնն, ո՛չ առաջ ո՛չ ալ ետքը և ճշմարիտ հաճոյք մ'է տեսնել հինգ արիասիրտ անդրիացիք՝ որոց մին կին, որք հինգ հարիւր գործաւորի գլուխ անցած կը շահագործեն արծաթի հանք մը որոյ հասոյթք կ'ուտեսնան օր աւուր։

Ինչ [illegible] հակապատկեր, կը յայտէ անգլօ–ֆրանսականներէն թղթակիցը, Թուրքիոյ ուրիշ այնքան ձեռնարկութեանց հետ, և կը հարցնէ թէ ո՞վ կ'արգելու որ Սերատոիոյ շրջակայքը գտնուող ուրիշ բազմաթիւ արծաթի հանքեր ալ չշահագործուին։

Հելլենական կառավարութիւնն 250 ֆրանքէն 1000 ֆրանքի բարձրացուցեր է այն ամսական գումար զոր յատկացուցած է մայրաքաղաքիս հելլենական հասարակութեան բարեգործական հաստատութեանց ծախսուց։

Իզմիրէն ի Կէօղ–Թէփէ բանող Թրանվէյի ընկերութեան բաժնետերաց առաջին ընդհանուր ժողովը գումարեցաւ ամսոյս 6ին յէվմիաղատէ–Խան, ի ներկայութեան տասն և վեց բաժնետերաց որք կը ներկայացնէին ընդ ամենն 3750 բաժին։

Ժողովին կը նախագահէր Պ. Մրիէլէր՝ նախագահ ընկերութեան վարչական խորհուրդոյն։ Կարգացուեցաւ նախ 1885 տարեշրջանի գործառնութեանց տեղեկագիրն՝ որ կ'ուսի յունուար 1/13էն։ Այդ տեղեկագրէն կերեւի թէ, յիշեալ հանրակառքերն 170 օրուան մէջ փոխադրած են շուրջ 170, 000 հոգի, որ է ըսել օրական 1,000 հոգի։ Ցուցնուար ամսոյ մէջ երթեւեկեր են 2, փետրուարին 3, մարտ և ապրիլին 4, և այդ թուականէն ի վեր 9ական կառք։ Ժողովն ապա անցաւ օրակարգի երկու խնդրոյ։ Ա. ընտրութիւն վարչական խորհրդոյ երկու անդամոց ըստ հիմնական կանոնագրի, Բ. հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան հրամանաւ Թրանվէյի երթեւեկութեանց յանկարծական դադարումն։

Ա. Վարչական Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան Պ. Պ. Բրիէլ և Զիսէկլի։

Բ. Երթեւեկութեանց դադարման խնդիրը վիճաբանուեցաւ մեծ շրջահայեցութեամբ և գաւառին կառավարական երկրաչափ Ասլանեան Դէորդ էֆէնտի վիճաբանութեան միջոցին ժողովին հարցուցեց կայս. կառավարութեան և Ընկերութեան միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան վերաբերեալ մտերմամտութիւններ։ Այս համաձայնութիւնք հաստատուեցան ժողովին կողմէ։

Էմբարոյեալ կ'իմանայ սակայն թէ, հակառակ այն հաղթելի որով բաժնետերաց փութացին հաստատել սոյն կարգադրութիւնն, երթեւեկութիւնները վերսկսելու հրամանն հաղորդուած չէ տակաւին Ընկերութեան վարչական խորհրդին։

Հալէպի կուսակալն հետադրած է հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան թէ Իսկէնտերունէն Հալէպ ատնող կառուցին՝ որ սկսուած էր իրը քսան տարի առաջ, աւարտեր է։ Այս կառուցոյն երկայնութիւնն է 160 քիլոմէտր և ունի 140 կամարջ։

Լարիսային կը գրեն առ Լ. Թէ–րէթ թէ Թուրքо–Հելլենական սահմանագլխոյն վրայ Թուրք զօրագունդ մը որ Տրաբօ աւազակապետին խումբը կը հալածէր, չորս աւազակ սպաններ է։ Միւսներն հելլենական հողն ապաստաներ են ուր Բալապաքարի մօտ հելլէն ոստիկանութեան ձեռքն իսկեր են։

Հելլէն և Թուրք զօրքերն աւազակներն հալածած տաւեղնին թիւրիմացութիւն մը պատահելով, երկու կողմէ հրացանի հարուածներ պարպուեր են։ Սակայն ի վերջոյ հարկ եղած բացատրութիւնները արուելով, խնդիրը փակուեր է։

Հռչակաւոր Մէհմէտ Բէհլիվանի աւազակախումբն այս օրերս վերստին երեւան եղած է Թաշ–Բէօրրիւի մօտ Օսմանլը գիւղին մէջ. Գիւղին երեւելիներէն Հաճի Հասան անուն մարդ մը իրմէ պահանջուած ստակը տուած չլինելով, աւազակք անոր ախոռները կարեր են։ Խեղճին կեանքը վտանգի մէջ է։

Կէյպիզի ոստիկանութիւնը չարագործները գտնելու հետամուտ է։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԵՒ

ՐԷՃԱՑԻ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ ՓԱՍՏԱԲԱՆԳ

Հրանտ Ասատուր Բարիզի Իրաւագիտական Համալսարանէն եւ Ռէճացի Յովսէփեան մայրաքաղաքիս Իրաւագիտական վարժարանէն վկայեալ, ընկերացած եւ հաստատուած են ի Գալատիա, Հալատեան–Խան, 22 եւ 23 թիւ. սենեակներն, եւ պատրաստ են ստանձնել Աւանդական, Բարգաբարին եւ Պատժական դատերու փոխանորդութիւն։

1880 տարւոյ ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՑՑՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑՆ այժմէն՝ պատրաստելու վրայ լինելով, առեւտրական, տրհեստական եւ ուրիշ ծանուցումներ այսօրուընէ կ'ընդունուին։

Առաջնոյն համար, որ 40,000 օրինակ կը ծախսուի, ծանուցմունք պէտք է դրկուին մինչեւ Ցունիսի վերջն, եւ երկրորդին համար՝ որ 6000 օրինակ կը ծախսուի, մինչեւ Ցուլիսի վերջը։

Դիմել առ Դարեգին էֆ. Պաղատյան, հրատարակիչ այդ օրացուցից, Պոլիս, Զաքմաքճիլար, 13, Ցակոբեան խան։

ԴՐՈՒՄԱՑՈՒՑ

ԳԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 3 Ցուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ պանքային	.....	110 7/8
» » » (վճռական)	.....	110 ½
» Բարիզի » (պանքային)	.....	22 80
» » » (վճռական)	.....	22 87 ½

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սերի	18 7
Գրաւոյին գոցուելէն վերջը	»	18 7 ½
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	18 8 ½
Բարձրագոյն գին	»	18 9
Նուազագոյն »	»	18 8
Կէս օրին	»	18 9
Փոխառութիւն 1858	A. Սերի	Դ. Կ. Ա. Ո. 32 10
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B. »	» » » 18 15
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C. »	» » » 18 8
» 1873)		

Ինպիֆիէ Եգիպտական

Երեկ երեկոյ գոցուելուս	.....	72 51
Յառաւօտ բացուելուս Գ. կ.	.....	72 20
Կէս օրին	.....	72 20

ԲԱԺԻՆԵՏՈՒՄԻՆԵՐ

Սօրիէ Ժէնեռալ	.....	Գ. կ.	Ա.ԳԷ.Լ.	3 13
Բրէտի Ժէնեռալ	.....	» »	Օսմ. »	6 26
Պանք տը Գոնս	.....	» »	» »	4 17
Ոսմ. Շնորհ է Լայէօր	.....	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	.....	» »	» »	280
Բուլմէլիի երկաթուղի	.....		ֆր.	42
Դպրեվասին տը Բրիօրիթէ	.....		»	—
Ռամեսիոսպէ Լաւրիօմի	.....		»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	.....	գրշ.	100
Ֆրանքոց	.....	»	87 33
Եգիպտական ոսկի	.....	»	110 22
Ռայ Մրէբիալ	.....	»	90 10
Բրիմիկ	.....	»	51 15
Ռուպլի Թղթադրամ	.....	»	9
» արծաթ	.....	»	89 30
Լիրէն	.....	»	8 38
Մէտ. արծ. (մարք.)	.....	»	108 3
Վեցնոց	.....	»	102 35
Լիրեցնոց	.....	»	102 30
Մէիմարիք	.....	»	98 20
Ֆրնկ	.....	»	—
Դրեմ	.....	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Ցուլիս, ժամ 5 փայ. 15 երեկոյ

Ինպ. քօնսոլիտ		100 5/16
Օսմ. » Սերի Դ.	բացուելուս	16 ½
» » »	գոցուելուս	16 ½
» » »	Ա.	32 ¼
» » »	Բ.	18 ⅛
» » »	Դ.	16 ½
Օթոման 1871		68 ½
Փոխառութիւն 1877		84 ½
Պանք Օթոման		գուբան կարած 14
Ռուսական փոխառ. 1873		93 ⅝
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)		65 ⅜
» առանձն. (Բրիվիլէժիէ)		87 ⅛
Տայլա Ռանիէ		62 ¾
Ֆօնտնիոլ (փոխառ. Բարիզ)		84 ½
Հունգարական պարտաթուղթ 4%ով		— —
Փոխառնակութիւն Բարիզի վրայ		25 374

Վիէննա, 14 Ցուլիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխառնակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 35
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 14 Ցուլիս, ժամ 3 փայ. 45 երեկոյ

Պորսան գոց է տոնի պատճառաւ.

ՔՍՏՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ Ի ԹԻՖԼԻՍ

Ցունիս 3ին, 3½ տարեկան Անանա անունով աղջիկ մը կ'անյայտանայ ի Թիֆլիս. հինգ ամրողջ օրեր ծնողք լալով Թիֆլիսի ամեն կողմ կը փնտռեն իրենց զրկին, սակայն ի զուր։ Կը դիմեն կախարդի մը, որ կը յայտնէ թէ Անանա սպանուած է և թէ ինք կրնայ այնպէս ընել, որ չարագործը գայ, խոստովանի իւր յանցանքն և կրնէ ծնողաց թէ «այս գիշեր երեսայի դիակը պիտի բերեն ձեր դրան առջեւ գնեն, զգայք եղէք և աչքս տեղեք բռնել չարագործը»։ Բայց ծնողքը չեն հաւատար կախարդի խօսքերուն։

Հետեւեալ առտուն կանուխ, կին մը ջուրի գացած ժամանակ, երբ կ'անցնէր որդեկորոյս ծնողաց տան առջեւէն, տեսաւ տոպրակ մը, որ մէջէն մանկան ոտքեր կ'երեւէին. խիստն ծնողաց կը յայտնէ, որք յուսահատ ճիչեր արձակելով կուգան կը գրկեն, կը համբուրեն իրենց զաւակն դակլն, որմէ սարսափելի գարշահոտութիւն կը բուրէր արդէն և չրջակայքը կը տարածէր։ Խիստն ահագին բարկութիւն մը ժողվեցաւ, հասաւ ոստիկանութիւն

տրբատած, բռնաբարուած և ամբողջ մարմինն պլանդակուած էր։ Այն պարանն որով խեղդուած էր Անան՝ տակաւին վզին փաթթուած կը մնար։

Ոստիկանութիւնը կ'սկսի հետախուզել և կը գտնէ որ սպանութիւնը կատարուած է մերձակայ դատարկ տան մը մէջ, որ անցեալ տարի գրղրոց էր։ Անդ կ'երեւէին արեան հետքեր, թափուած մազեր և չարագործի վարտիքը։ Կասկածը ընկաւ քսան հինգ ամեայ հայ որմնադրի մը վրայ, որ ասկէ առաջ փափաքելով ամուսնանալ իւր զոհի մեծ քրոջ հետ, մերժողական պատասխան ստացած էր ծնողներէն և այս պատճառաւ ըսած էր. «Կը տեսնէք այնպէս բան անեմ, որ ձեր տանի մեծից մինչեւ փոքրը լաց լինեն»։

Չարագործը բռնուած է։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ, 2 յուլիս

Անցածները պատիւ ունեցած էի ձեզ յուղարկել Աղէքսանդրիոյ ազգային վարչութեան կողմանէ Վսեմ. Թագւոր փաշա Ցաղմբեանի յանձնուած գումարի մը հաշուեկշիռը, զոր Ն. Վ. Ազգային Ընդհանուր ժողովոյ ներկայացուցած էր և զոր հրատարակած էիք Արեւելքի մէջ։ այսօր դարձեալ պարտք և մինդամայն ուրախութիւն ունիմ հաղորդել ձեզ հաղորդել Աղէքսանդրիոյ ազգային ելեւմտական հաշուոց ընդհանուր հաշուեցոյցը որ կ'սկսի 1880 օգոստոս 1 էն և կը յանդի ցվերջ մարտի 1885։

Շ. Ա.

ՄՈՒՏՔ

1880 օգոստ. 1էն Ազգային սընտուկին մէջ եղած պատրաստ գումարը	24,622·17
Մուհամէտ Եունուսի տոկոսով տուած գումարը շահովը միատեղ	16,185·—
Եկամուտ խանութներէ, տուներէ, մթերանոցներէ և վարձու տուած դեղիններէ	241,108·39
Եկամուտ արմատենեաց	98,315·10
Եկամուտ պարտիզաց	17,789·22
Եկամուտ դերեզմանատան	2,314·14
Եկամուտ գանձանակաց	7,629·30
Եկամուտ պաշտօնեաներէ	4,332·16
Եկամուտ գասէմիէէ	1,369·—
Եկամուտ ծննդեան օրերու խաչի կնքահայրութենէ	2,893,—
Եկամուտ նորակառոյց եկեղեցւոյ հիմը դրուած օրը նուէրներէ	5,411· 8
Եկամուտ թաղման տուրքերէ	1,492·10
Եկամուտ մկրտութեան տուրքերէ	1,819·14
Եկամուտ ստորագրութեան և կնիքի վաւերացումէ	711·—
Եկամուտ ծախսուած ծառերէ	513·20
Եկամուտ հին և անպէտ կահկարասեաց վաճառումէ	877·20
Եկամուտ ճանապարհորդաց թէսքէրէներէ	180·—
Եկամուտ դրամական տուգանքներէ	136·—
Եկամուտ պսակաց տուրքերէ	411·22
Նուէրք	250·30
Աւանդ տրուած գումար մը	549·—
	429,109·32

ԵԼՔ

Եկեղեցւոյ պաշտօնէից ամսականները	110773·—
Դպրատան պաշտօնէից ամսականները	61,962· 6
Ազգատաց ամսականները	32,777·12
Ազգային կալուածի մը (վէքեալէ) դռնապանի ամսականները	3,839·10
Եկեղեցւոյ համար մոմ, իւղ և ուրիշ ծախքեր	30,901·18
Դպրատան համար ծախք	2,513·11
Հիւանդանոցի և թաղման ծախք	5,189· 1
Նորոգութիւն կալուածոց	5·351· 5
Արմատենեաց ծախք	3,347·34
Առաջնորդարանի և եկողդացող աղքատաց ծախք	3,074·22
Եկող դացող դրսեցի աղքատաց ծախք	2,020·32
Ազգային կալուածները վարձու տուած ժամանակ միջնորդութիւն	783·16
Դարոցի սանուց հագուստ	12,659· 5
Ապահովութեան ծախք	5,508·17
Տէր Սահակին	413·20
Թիւրկիի տարեկան	1,950·—
Մուհամէտ Եունուսի տոկոսով տուած գումարը	15,600·—
Պատերազմի ժամանակ քահանայից և վարժապետին տրուած գումարը	1,775·—
Ազգային կնիքը շինել տալու ծախք	195·—
Զրոց ընկերութեան տուած գումարը	3,078·10
Տէր Գրիգորի Եգիպտոս երթալ դալու ծախք	223·30
Նուէր նորակառոյց եկեղեցւոյ շինութեան	60,000·—
Զգեստուց շինութեան ծախք	10,180·—
Վէքեալէի վրայ շինուած տան ծախքը	3,243·23
Լուսահոգի Ներսէս Պատրիարքի պաշտաման ծախքը	129·10
Առաջնորդարանը զարդարելու ծախք	4,210·19
Երուսաղէմի վանքին ընծայ ղրկուած կանթեղին ծախքը	2,925·—
Նորակառոյց եկեղեցւոյ օծման համար Երուսաղէմէ և Գահիրէէ եկող միաբաններու և քահանայից տուած և անոնց համար եղած ծախք	14 397· 5
Սնուցիկին մէջ պատրաստ դրամ	29,588·14
	429,109,32

Ազգային կալուածոց, պարտիզաց և եկեղեցւոյն ելեւմտական հաշիւներն 1880 օգոստոս 1էն մինչեւ մարտ 31 1885 Մեծ. Անտոն աղա Արթինօֆի ձեռքը գործադրուած լինելնուն՝ ըստ առաջարկութեան Ազգային ժողովոյն սոյն հաշիւներն Վսեմ. Թագւոր փաշա քննելով՝ յայտնեց նոցա ճշգրտութիւնը և ընդ նմին վերոյիշեալն մեր Ազգային սնուցիկը մնացած 29,588 գրշ. 14 փարայ զուտ ազգ գումարը ներկայացաց ժողովականաց, վասնորոյ ի դիմաց Ազգին յայտնեցին իրենց շնորհակալութիւնը Մեծ. Անտոն աղայի հաւատարմութեան և գործունէութեան համար և սոյն հաշիւներն վաւերացուցեցան իւրաքանչիւրի անձնական ստորագրութեամբն.

Թոքմաք Յակոբեան — Զենոբ Մէրտինեան
Գ. Ռէյնէան — Յակոբ Աշըէան
Գ. Կիւրեղեան

ՀԱՅՔ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Բ.

(Տես Աբեւելք թիւ 447)

Զանգակատան վրայի ննջարանը կատարելապէս պատշաճաւոր թուեցաւ մեզ։ Առաւօտուն, չատ վաղ արթնցայ սոխակներու ախորժալուր գայլայներէն։ Այս սիրուն թռչունները թառած կը մնային սոսեաց կատարներուն վրայ, որոց ճիւղերը այնքան մոտ էին զանգակատան որմնածերպերուն, որ դիւրութեամբ կարող էի բռնել զանոնք։ սակայն այսպիսի վարմունքով մը կ'երկնչէի ընդհատել նոցա արշալուսեան նուագը։ Զանգակատան մի ճեղքէն կը դիտէի արեգակի ծագումը։ լուսամանուշ ճառագայթները միախառնուած եկեղեցեաց գմբեթներու, կանաչ և ստուերախիտ ծառերու հետ, անդրադարձած էին Զէյտ-Բուտի միապաղաղ և կապուտակ ջուրերուն մէջ։ Մթագնամէջ կը նայէի բնութեան այս աքանչելի տեսարանին, երբ յանկարծ մեծաղղորդ զողանչիւն մը հնչելով ականջիս, սթափեց զիս դիւթական կացութենէս։ Վանքի զանգակն էր, որ ամբողջ ուժով կը զարնէր։

Իջայ շտապաւ և մտայ եկեղեցին, ուր ժամերգութիւնը կը կատարուէր արդէն։

Եկեղեցին բաւական մեծ է։ պատերը գաճաճներեր և գմբեթը ծիլ ոգ դարու իտալական ոճով զարդարուած են։ Վանքի նախկին տէրերը Դոմինիկեան կրօնաւորներ էին, որոց քանի մը նկարները թոռքանական եկեղեցւոյ տեսք կուտան նմա։ Ցատակը ծածկուած է ընտիր գորգերով, այնպէս որ ամենեւին լսելի չէ աղօթողներու քայլերու ձայները։ Ջուղայի Կաթոլիկ հայոց թիւն 300 է, իսկ մնացեալ բոլորը Լուսաւորչական հայեր են, որք Էջմիածնայ Կաթողիկոսէն կարգուած եպիսկոպոսով մը կը կառավարուին։ եպիսկոպոսէն զատ ունին երեք քահանայներ եւս։

Արք, զետեղուած էին եկեղեցւոյն միջին մասին մէջ և կակուղ բարձերու վրայ ծունգի եկած կ'աղօթէին։

Հագած ունէին խաչաձեւ կոճկուած ներքնակներ։ կուրծքերնուն վրայ կ'երեւէր չասիկներն առանց օձիքի։ Սեւ գօտին և բամբակէ կապտագոյն լայն տաբատը կը լրացնէին նոցա սանպանդ արգուլարդն։ Եկեղեցւոյն խորերն առընթեր նստած էին կիները, գլուխնին ծաղկեայ մեծ թաշկինակներ փաթթած և մեռաքսէ զգեստներ հագած ընդհանրապէս։ Կանանց հանդերձներու ձեւը բաւական գեղեցիկ կը լինէր, եթէ չկապէին այն սպիտակագոյն հաստ ճակտոցն, որ մինչեւ քիթը կը հասնի։ Ամուսնացած կայուհիներն թէ՛ տան մէջ և թէ՛ դուրսն ամեն ուրեք կը կրեն այս ճակտոցները։ Բաց ատի տուէն եղած ժամանակ իրենց վրայ կը ձգեն լայն և երկայն սաւաններ, որոցմով յոյժ ճարպիկութեամբ այս ու այն կողմ կը դառնան, այնպէս որ անկէ կազմուած բազմաթիւ ծալքերու տակէն կ'երեւի հագուստի գեղեցկութիւնն և կանանց վայելուչ հասակը։

ժամերգութեան միջոցին երգեցիկ խմբի պետն էր վանքի դռնապանն, որ մի և նոյն ժամանակ ախոռապան էր և սպասաւոր։ ժամերգութեան հանդիսաւոր վայրկեաններուն երգեցիկ մանուկներէն երկու հոգի սեղանին կը մատնոյին ձեռին ուներնալով կարմիր ներքին տիգանման փայտեր, վահանաձեւ ծայրերով։ Մանուկներն երբ կը շարժէին զայնս, ահագին ձայն մը կ'ելնէր։ Քաջ կ'ասուէին այդ փայտերը։ ժամերգութիւնը կատարուեցաւ գրաբառ հայերէն լեզուով որ հաւանօրէն նոյնքան անհասկանալի է աղօթողներուն, որքան դժուարահասկանալի է լատիներէնը կաթոլիկներու մեծ մասին։

ժամէն վերջ արք և կանայք դուրս կուգային վանքէն։ ժողովրդի բարձր դասէն նոքա, որք կ'ուզէին այցելութիւն տալ, հայր Առաքելեանի մասնաւոր դահլիճը հրաւիրուած էին, ուր թէյ տրուեցաւ ամենուն։ Այս օր այցելուներու թիւն սովորականէն աւելի շատ էր, որովհետեւ մեր դպրոցական լուրը մեծ հետաքրքրութիւն պատճառած էր։ Արդէն, ընդհանրապէս երբ ճանապարհորդ քրիստոնեայ մը կը ժամանէ Ջուղա, ժողովուրդը մեծ ուրախութիւն կ'զգայ, այնքան որ զուրկ մնացած է քրիստոնէի երես տեսնելէ։

Այս առաւօտ պատեհ առիթ ունեցանք տեսնել բոլոր ազգերու ներկայացուցիչները։ Թէեւ ներկայ եղողներէն շատեր օտար դաւանութեան պատկանելնուն համար եկեղեցի եկած չէին, սակայն շտապած էին վանքի հիւրերը տեսնելու։

Մեզ այցելութիւն տուաւ Լուսաւորչական Հայոց եպիսկոպոսն իւր քահանայներով հանդերձ։ յետոյ եկան Պ. Պ. Բոլինիոն եւ Միւլլէր որք հոլանտական նշանաւոր վաճառատան մը ներկայացուցիչներն են դիտէին ընտիր Փրանսերէն խօսիլ, եւ հրաւիրեցին մեզ իրենց ափիոնի գործարանն։ Այնուհետեւ եկան բնիկ Պաղատացի Հաճի Եուսուֆ, իւր գեղեցիկ լծակցի ընկերակցութեամբ, Հնդկա-Եւրոպական հեռագրատան տեսուչը եւ հարուստ Ջուղացի մը, որ հրաւիրեց մեզ ներկայ գտնուիլ իւր որդւոյն հարսանեաց հանդէսին։

Ամենէն առաջ չտապեցինք այցելութիւն տալ Լուսաւորչական հայոց եպիսկոպոսին։

Հայոց Առաջնորդի ընդարձակ բնակարանն, որ Եպիսկոպոսաց պալատ բարձր կոչուելու կը կրէ, կը տարածուի փողոցի վրայ այր երկու կողմերէն կը բարձրանան ոստախիտ ծառեր ամպհովանի մը կազմելով ամբողջ ճանապարհի դրայ։ Գալատէն ներս մնած ժամանակ, տեսանք եկեղեցին, որ նոյն միջոցին փակ էր։ Շէնքի դուրսի դրէնէն դէպի ձախ կայ երկայն արահետ մը ուր տապանաքարերու ներքեւ կը հանգչին այն հայ եպիսկոպոսաց մարմինները որք իրենց տարաբնակ հաւատակիցներու իրաւունքը պաշտպանելու համար նահատակուեցան։

Եպիսկոպոսն հակառակ իւր երիտասարդական հասակին յոյժ մեծ յարգութեամբ և իմաստութեամբ կը կառավարէ հայ հօտն եւ չը թերանար իւր ծանր պարտականութեանց մէջ։ Նորա չարժուումներն առանձին արժանաւորութեան մը տիպարը կը կրեն։ Հագած ունէր լայն վերարկու մը, իսկ գլխին դրած էր սեւ մետաքսէ վեղար մը որ տակէն կը փայլէր նորա համակրելի դէմքն եւ բոլորովին հաճոյ արտայայտութիւնը։

Եպիսկոպոսն տանն շաբաթ պատարագ կը մատուցանէ, բայց ժողովուրդը հանդիսաւոր տօներուն եկեղեցի կ'երթայ, որովհետեւ այս տեղի աշխատաւոր Հայերն աւելի լաւ կը համարեն ժամերգութենէ զուրկ մնալ, քան թէ միշտ տօն կատարել յետ մնալով իրենց գործերէնն։

Միւս բոլոր եպիսկոպոսներու նման, Ջուղայի հայ եպիսկոպոսն ալ կ'ենթարկի Էջմիածնի կաթողիկոսին, որմէ կ'ընդունի իւր կոչումն եւ պաշտօնը։

Նախաձաչէն յետոյ, եպիսկոպոսն առաջնորդեց մեզ հայկական եկեղեցին որ յունական խաչի ձեւով կառուցուած է և ուներ բարձր գմբեթ մը ուր հատ երիններանգ լուսամուտներով։ Եկեղեցւոյն պատերը ծածկուած են կրօնական բազմաթիւ պատկերներով, որք ընդհանրապէս իրենց գոյներու եւ չուքերու նրբութեամբ սքանչացումն կ'ազդեն։ Ոչ մի ճեղք, ոչ մի քերծուած չերեւիր ամբողջ չէնքի վրայ։ ժամանակն որ իւր աւերիչ հետքերը թողած է Արեւելքի յիշատակներու վրայ, պաշտպանած է այս չէնքը։

—Իմ ժողովուրդը կը հպարտանայ իւր եկեղեցիով, ըսաւ եպիսկոպոսն, առաւել այն պատճառաւ, որ այնչափ տանջանք եւ նեղութիւն կրելով հանդերձ, մինչեւ այժմ անարատ պահած է զայն։ ։ ։

Շրջեցանք վանքի թանգարանն ուր կը պահուին եկեղեցւոյն բոլոր թանկագին իրերն և հնութիւնները։ Մեզ ուղեկցողներէն միոյն առաջարկութեամբ բարձրացանք եկեղեցւոյն գմբեթին վրայ ուրտեղէն մեր աչքի առաջ կը ներկայանար ա՛յդպէս տարածութիւն մը։ դիտեցինք այնտեղէն չորս բոլոր վանքեր, մասամբ կործանուած։

Լուսաւորչական եկեղեցիէն և կաթոլիկ վանքէն զատ, տակաւին երկու եկեղեցիներ ալ կան, որոց մէջ ժամերգութիւն կը կատարուի, ըստ ինձ, մեր ուղեցոյցը։ Ահա ձախ դին կրնաք տեսնել մայր եկեղեցւոյն գմբեթը լուսապէս պահպանուած։ իսկ աւելի հեռուն կ'երեւի ուրիշ չէնք մը, այր մտ կառուցուած է պառաւ կանանց պատրաստարանը։

—Այս ի՞նչ ճաթած ձայն է, որ բաւական ժամանակէ ի վեր կը լսուի, հարցուցի ուղեկիցս։

—Ս. Կատարինէ կանանց վանքի զանգակի ձայնն է, ըսաւ։

—Ի՞նչ տարօրինակ ձայն, ակամայ կ'ըսէի իւրովի։

—Վանքը շատ մոտ է այստեղին, և եթէ կ'ս փափաքիք երթանք անդ։ ։ ։ յարեց ուղեկիցս։

Համաձայնեցայ և այն կողմն ուղղուեցանք։ Պ. Տ.

ԲՈՑՆԸ
(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Իսէն և ժորժ կը պաշտէին դիրար։ Ցունիսի ջինջ օր մը ամուսնացած էին, ճաճանչագեղ արեւու մէջ տակ որ ոսկեզնիկ ճառագայթից պսակով մը կը բոլորէր եկեղեցւոյն վիմեղէն սուրբերն և ծաղկահաս կնոջ խարտեաշ գլուխն, իւր կարմիր թաւիշէ աղօթարանին վրայ վայրաֆակ։ Մատուռը շատ փոքր էր և հազիւ կը պարունակէր սիրակցորդամոլին ի շնորհաւորութիւն եկած բարեկամներն։ Ամեն ոք կը բարեմաղթէր անոնց անվախճան երջանկութիւն մը, անամպ երանութիւն մը, և վերսային փայլիլուն ակնարկն և հարսին գեղանշոյլ ժպիտը կը թուէին պատասխանել ամենուն։

—Երջանիկ պիտի լինի՞ք։ այնքա՞ն կը սիրեմ՞ք զիրար։

Եկեղեցական արարողութիւններէն անմիջապէս յետոյ—իրենց արդուլարդը փոխելու չափ ժամանակ—թողած էին հրաւիրեալներն և թռած էին, մէն միայնակ, դէպ այն բոյնն որ պիտի պատսպարէր իրենց սէրը։

Վիրոֆլէյ մէջ էր, բարձրաբերձ ծառերու թանձր ստուերին տակ ծածկուած տուն մը, ճենողկուզուկներով և վարդենիներով շրջապատեալ։

Ննջարանը, կապոյտ մետաքսով պատած, արժանի էր պատսպարելու Իսէնի խարտեաշ գեղեցկութիւնը։ Հանեց իւր գլխարկն և մօտեցաւ բաց պատուհանին։ ժորժ ալ անոր հետեւեցաւ։

Լռին մնացին անդ, իրենց հայեացքը մոլորուն։

Իրիկունը կը մօտենար։ Թռչնոց գեղգեղանքները միայն կը խանգարէին լռութիւնը։ Ճիւղերուն մէջէն հոսող իրենց կը բերէր եղրեւանիներու, ակակիներու խնկաբոյր անուշհոտութիւնները։

Երկնից վրայ, Նորածագ ստղերը կը պլպլային։ Մանկամարդ կինն, անբացատրելի սրտայուզութեամբ մը գըբաւեալ, այդ նոր կենաց առվեւ որ իրեն կը բացուէր, փակեց իւր աչերն որք արցունքներով կը լենային։

Այն ատեն հրատապ շրթունքներ զդաց իւր փակ արտեւանաց վրայ, ձեռք մը տենդոտ ինն գրկեց իւր մէջքն և ժորժի ձայնը մրմնջեց իւր ականջին.

—Կը սիրե՞մ զքեզ։ ։ ։

Իսէն գեղանի էր, ժորժ նախանձոտ էր։ Ասի ալ ես թերութիւն մը չէր։ ճշմարիտ մենամարտութիւն մը կը դառնար։ Իրաւ է թէ, իւր կինն իրեն վրայ կը մտածէր միշտ, և միշտ նայուածքներ, ժպիտներ ուներ իրեն համար։ Բայց, ըստ որում կատարեալ երջանկութիւն չկայ աշխարհիս վրայ, ժորժ՝ մտահոգութիւններ չունենալով՝ կ'ստեղծէր։

Իւր բարեկամներէն մին մանաւանդ կը գրգռէր իւր կասկածներն։ Գեղադէմ երիտասարդ մ'էր նա, և Մարիուս կը կոչուէր։ Նորապսակ ամուսինը կ'երեւակայէր թէ սոսկալի և նախընտրեալ տխրեան մ'ուներ իւր դէմ, տարփատենչիկ պաշտող մ'որ երդումը ըրած էր կործանել իւր առանձին երջանկութիւնը։

Արդ, այս ամեն ինչ ժորժի երեւակայութեան մէջ միայն գոյութիւն ունէր։ իրօք, Մարիուս հրապուրիչ կը գտնէր զԻսէն։ այլ ոչինչ աւելի։ Համոզուած էր թէ խենդի պէս կը սիրէր նա իւր ամուսինն և անոր հետ սիրարանելու գաղափարն իսկ մտքին անցած չէր։

Իսէն հաճոյ խօսակից մը կը գտնէր զՄարիուս,այլ հազար անգամ նուազ քան զժորժ, որ, ըստ իրեն, ամեն բարեմասնութիւններ ունէր։

Երիտասարդ ամուսինն զգալապէս կը չարչարուէր երբ կը տեսնէր իւր բարեկամին գալը։ կը լսեր անոր շարժումները, չեշտերը։ ամենէն անմեղ խօսքերը թագուն իմաստ մ'ունենալ կը թուէին իրեն։ Եթէ Մարիուս մեկնելու ատեն մանկամարդ կնոջ ձեռքը թօթուէր, ժորժ կը կարծէր տեսնել երկար սեղմում՝մը որ չատ բաներ ըսել կ'ուզէր։

Իսէն հաւանէր եւ Մարիուս սիրուն ձայն մ'ունէր։ Երբեմն սիրոյ երգեր կ'երգէին միասին։ ժորժ կատաղութեան սարսուռներ կ'ունենար երբ մտիկ կ'ընէր իւր կնոջ հեշտալուր շեշտերն և իւր բարեկամին մեղմ ու բամբ ձայնը միանալ ու կրկնել։ «Կը սիրեմ զքեզ»։ Մարիուս շատ լաւ կ'ըսէր զայն, Իսէն քաղցրիկ իմն կը հառաչէր։ այդ բառերն իրենց սրտէն գալու էին։

Օր մը, ժորժ սովորականէն կանուխ տուն դարձաւ։ ծաղկահաս կինը դաշնամուրին վրայ կ'երգէր Շուպերի Մոթիվրեան։

Վերջացա՛ւ, կը մռնայ գիս
Ապերախտն զոր սիրէի։
Աւա՜ղ, կենացս հանգիստն
Կ'անհետի առ յաւէտ։ ։ ։

Անոր քով, Մարիուս էջերը կը դարձնէր այնքան մօտ որ իւր շունչը կը թուէր գգուել Իսէնի խարտեաշ մազերը։

ժորժ, բարկութենէն կատղած, իւր կնոջ վրայ խոյացաւ, ձեռները բռնեց՝ մոլեգնութեամբ սեղմելով զայնս, և սա բառերը նետեց անոր երեսին.

—Թշուառակա՜ն, քու բարեկամդ է նա։

Հետեւեալ օր, ժորժ մենամարտեցաւ Մարիուսի հետ Շավիլի անտառին մէկ բացատանին մէջ և իւր սուրն անոր կուրծքը մխեց։

Ցերկիր տապալած, ձեռքը վերքին վրայ դրած՝ արիւնն արգիլելու համար, Մարիուս նշան ըրաւ իւր բարեկամին թէ կ'ուզէր խօսիլ իւր հետ։

—Կը կարծեմ թէ կորսուած եմ, ըսաւ։ Թերեւս վստահութիւն ունենաք օրհասականի մը խօսքին։ Կ'երդնում թէ ձեր կինն անմեղ է և համակ արժանի ձեր սիրոյն։

ժորժ ուսերը թօթուեց։

—Ամեն նրբանկատ անձ այդպէս պիտի խօսէր ձեր տեղ, պատասխանեց։ Ձեմ հաւատար ձեզ։

* *

Իսէն իր ծնողաց քով դարձեր էր։ Մարիուս, երկար ատեն կենաց և մահու միջեւ տատանելէ յետոյ, վերջապէս ապաքինած էր։ Իսկ ժորժ փորձեց ուղեւորիլ՝ իւր վիշտը փարատելու համար։

Ամեն ջանք անօգուտ եղան։ ամեն ուրեք Իսէնի պատկերն իրեն կը հետեւէր։ ամեն տեղ կը տեսնէր Վիրոֆլէյի տանին, սիրոյ բոյնն ուր սահմանուած էր իրենց մեղրալուսինն, այնքան կարճատեւ, աւա՜ղ։

Եւ սակայն ոչինչ կ'ապացուցանէր Իսէնի մեղապարտութիւնը, և իւր վերաւոր բարեկամին հաստատութիւնը քիչ մը խախտած էր իւր համոզումները։ Եթէ սխալա՜ծ էր։ Եթէ, նախանձութեան վարկենի մը մէջ, ջախջախա՜ծ էր իւր երջանկութիւնը, թշնամանա՜ծ էր պարկեշտ կին մը։

Իսէն անշուշտ կ'ատէր ժեռոժ։ Կ'ատիժէր այն օրն ուր արտասանած էր նուիրական այն։ Իւր կեանքն ալ կէս մնացած էր, կը տառապէր։ ։ ։

Եւ փոքրիկ տունն ինչպէս տխուր լինելու էր, նղովեալ բնակարան մը նման լքեալ։

Ձմեռը, ժորժ կը մտածէր թէ հոն, ի Վիրոֆլէյ, ծառերը ձիւնով պատած էին, թէ պարապէր կ'սերերեւոյթնար սպիտակ սաւանի մը տակ, թէ հովը կը սուլէր ծխանոցներուն մէջ՝ շիղերը, խոտերը, մամուռներ ձգելով գետին, անցեալ տարուան վերջին բոյներուն նշխարները։ կը խորհէր դալարագեղ նստարանաց վրայ ուր այլ ևս ոչ ոք կուգար նստիլ, կը խորհէր կապոյտ անդուսով պատած սենեկին վրայ։

Իբր վշտաշարշար հոգի մը, խնդճ նախանձոտն ասդին անդին կ'երթար, ոչ մէկ տեղ կանգ առնելով, ամենուրեք իւր հետ տանելով իւր առանձնութիւնը, տխրութիւնը և թերեւս իւր խղճի խայթը։

Գարունը կուգար։ Արդէն բերկրապատար սարսուռ մը կ'անցնէր ծառոց ոստերուն մէջէն, գաղջ օդը խնկուած էր գարնանային բոյրերով, երկինք կ'զգենուր անորոշ գոյն մը յուլիսի կապոյտին և նոյեմբերին մէգի մէջտեղ։

ժորժ ա՛լ չկրցաւ դիմանալ։ Կ'ուզեր վերստին տեսնել Վիրոֆլէյի տունը, ինչպէս որ նորադարձ եղանակին թռչունը կը վերադառնան անցեալ տարուոյ բոյնը։

Տկարութիւն մ'էր այս։ այլ ոչ ոք պիտի գիտնար։ չպիտի հանգիպէր անդ ոչ մէկ ծանօթ դէմքի։ Իսէն մոռցած էր տնակին ճանչուն, և ոչ ոք պիտի գար խռովել զինքն իւր ուխտադնացութեան մէջ։

Իւր ամուսնութեան տարեդարձի օրն էր որ ժորժ Վիրոֆլէյ դարձաւ։ Քալելով այն ճանչէն ուսկից վեր ելած էին քով քովի, իրարու ձեռքը բռնած, ամուսնական արարողութիւններէն յետոյ, երիտասարդը կ'ուզաւ թէ իւր սիրոյը կը թարմանար։ Իւր նախանձութիւնը, զայրոյթն հեռացած էին, և եթէ իւր սիրան աւելի արագ կը բերէր, պատճառն այն էր թէ կը խորհէր թռած երջանկութեան վրայ, անցեալ տարուան վերջին։

Ցերկոյն վրայ որ այլ ևս չպիտի վերադառնար։

Պարտէզին մէջ, թեւերու չչուկներ կը սարսռային տերեւոց մէջէն։ երկար ոստ մը իւր երեսին դպաւ, և Իսէնի ամուսինը դողաց իբրեւ թէ համբոյրի մը գգուանքն զգացած լինէր։

Տուն մտաւ և իմ ոտիուն կապոյտ սենեակն եկաւ։ Փակ ապակիներէն մեռելական սենեկի մը տեսքը կուտայ ինոր, պարփակելով իրենց վաղամեռիկ սիրոյն յիշատակը։

Ամենքն ալ բացաւ։ Արեգակը լուսաւորեց սենեակն, և հորիզոնը, վարդագոյն նշոյլներով ողողուն, տեղ տեղ հալած ոսկեայ ցոլեր ունէր։ Նոյն օրը, գրեթէ նոյն ժամուն, պատշգամին յեցած էր անոր հետ և ամուսնական առաջին համբոյրը տուած էր։

Ցանկարծ դողաց։ կը թուէր լսել տարտամ, խուլ ձայն մը։ Ունկն դրաւ։ տունը պարապ չէր, սրահին դաշնամուրը կը նուագէր Շուպերի Մոթիվոյին նախերգանքը։

Ապա կնոջ ձայն մը բարձրացաւ, լռութեան մէջ յամր ու տխրազդեցիկ։

Վերջացաւ։ կը մռնայ գիս
Ապերախտն զոր սիրէի։
Աւա՜ղ, կենացս հանգիստն
Կ'անհետի առ յաւէտ։ ։ ։

Այո՛, Իսէնի ձայնն էր, տրտմաձայն, կսկծագին, որ կ'ողբար իւր կորուսեալ երջանկութիւնն, բացակայութիւնն անոր զոր միշտ կը պաշտէր, և այդ անձն Մարիուսը չէր, ժորժն էր։ Ինքն ալ մտածեր էր այդ տարեդարձին վրայ և եկեր էր տեսնել թափուր տունն, լքեալ բոյնն, առաջին սիրոյ ամայի սրբավայրն։

* *

ժորժ արդէն իւր կնոջ ոտից առջև էր, ժպիտ ի շրթունս և արտասուք յաչս։ Կը հայցէր անոր ներողութիւնն, համբոյրներով կը ծածկէր Իսէնի սիրուն դէմքն և խարտեաշ վարսերը։

—Ամեն ինչ մոռցուած է, մրմնջեց մանկամարդ կինն, այլ բուժուած ես նախանձութենէդ, այնպէս չէ՞։

—Ո՛հ, անտարակոյս, պատասխանեց ժորժ զուարթադէմ, միայն թէ ա՛լ չը տեսնենք Մարիուսը։

ԿԱՂԻՒ ՏԷ ԿԱՆԴ

ԱԶԴ

Հայերէնի, թուագիտութեան, աշխարհագրութեան հմուտ գաւառացի մը, որ կարող է նաև Ֆրանսերէնի եւ Թուրքերէնի օգնական ուսա. [illegible] դպրոցներու, տուներու և նոյն իսկ գաւառաց մէջ մնայուն կամ այցելու դասախօսութիւն ընել չափաւոր պայմաններով։ Պէտք ունեցողք դիմելու են Նորատունկեան խան, Աբեւելքի խմբագրատուն։

1—10

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

Ի ԴՊՍԱՍ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Շաբաթ, 13/25 Յուլիս 1885, գիշերուան ժամը 2 ½ ին

ՎՍԵՄ. ՔԱՐԱԲԷՀԵԱ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՅԻ ՊԱՐՏԻԶԻՆ ՄԷՋ

Ի ՊԷՅՕՅԻԻԹՏԷՐԷ

Մուտք մէկ Օսմանեան ոսկի

ԱՆԴԱՄՐ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

Տեսչ.
Ունցեան Սբիկ էֆ. ։ ։ ։ ։ ։ ։ Նախագահ
Ա. Ջունդ Ասպետ ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։ Դեպ-Նախագահ
Սրվաճեան Կարապետ էֆ. ։ ։ ։ Քարտուղար
Սամանցի Գէորգ ։ ։ ։ ։ ։ ։ ։ Գանձապետ

Տէրեր.
Պ. Գուլումճեան
Յ. Լուսեան
Ա. Հաճեան
Ս. Հաճիբիար
Մ. Ճանրմեան
Մ. Մամիկոնեան
Գ. Մէրասեէտի
Մ. Յակոբեան
Ն. Ներսէսեան
Յ. Նորատունկեան
Գ. Նորատունկեան

Տէրեր.
Ա. Նեվրուզ
Պ. Շապուրոֆ
Ա. Ջունդ ասպետուհի
Հ. Պաք
Ս. Պիլօրեան
Ա. Լէպտ Սանտիսոն
Լ. Սէֆիլտէր
Մ. Սիրուն
(Պարոնուհի) Տը Վանտէօվրը
Տ. Տաղուտեան
Մ. Փորթուգալ

Տեսչ.
Աղասեան Անտոն
Աւթարճեան Պօղոս
Բանճիրիս Ակէքսանդրը էֆ.
Բարազամեան Տիգրան
Գալաֆեան Արամ
Գուլումճեան Յովհաննէս էֆ.
Եէնիտունեան Տիմիթրաքի էֆ.
Եւսուֆեան Տիգրան էֆ.
Թահիթազուրան Ագաթան
Թօփալեան Գէորգ
Կիւմիւշկիրան Գրիգոր
Կոստանդ Կոստանդ էֆ.
Հաճիբիար Անտոն էֆ.
Մաքսուտ Սիմոն պէյ
Մավրօքորդաթօ Ժորժ
Մամիկոնեան Միքայէլ էֆ.
Մանուկեան Մկրտիչ

Տեսչ.
Մէրեէմ-Գուլի Յարութիւն
Մըսըրլը Օննիկ պէյ
Նորատունկեան Յարութիւն
Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ.
Ներսէսեան Ներսէս
Շահպազեան Կարապետ էֆ.
Շամամեան Գրիգոր
Սավլան Ատէմար
Սը Սանտիսոն
Սէֆիլտէր Լիւտովիկ
Սիմոնոֆ (Տօքթէօր)
(Պարոն Տը) Վանտէօվրը
Փափազեան Լեւոն էֆ.
Փապուճեան Կարապետ
Փորթուգալ Միքայէլ էֆ.
Ֆիլիբ էֆէնտի
Ֆ. տը Ֆօրնի

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍԷՔԻ

Շամվէ ճիվարինաէ պուլուանան ասաքիրի չահանէ իլուն իչ եիզ պիր ոէնէսի աղօսթօսընտան իթիպարէն պիր ոէնէլիք օլարագ միւպայեա օլու։ Նաճագ օլան Թրիէսթէ քելլէ չէքէրինին պէհէր քյէսի եիզ էլի պուչուգ փարայէ Թալիպի էօհտէսինաէ օլուպ Թէմուզը բումինին նիհայէթինտէ քարարը քաթիսի վիրիլէճէյինտէն իթայէ Թալիպ օլանլէրին լէվազիմաթը ուսուցիմէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

29 յունիս 1885

2—3

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՉԻՄՆԷԼ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՈԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

«ՕՐԻԱՆ» Մականունեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը եւ բարխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չէլինի, կրնայ եւ առնուլ իւր ստանն։

302

Marque de Fabrique

"ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ"

ԱԼԱՉԱՏՐԵԱԼ ՇԲԱՐԱՄԱԳ

Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

յինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծոնը (դաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒԶՆ

Այս բարդրութիւն ունի խայծոնի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՆՔ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծոնի ՄԻԻՍ պատրաստութիւնք միայն անոր համար և հոգն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քառասուն մը բուժիչ սկզբունքները։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծոնի քսան քառասուն աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն։

ԽՍՏԱՎԱՆԱԿ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒՆ ԵՒ ԵՐԵՒԲՈՒՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը չիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծոնի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստած հաբերանուէին 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի։

Ընդ հանուր մթերանոցատեղ

Ժ· ԱԼԻԲԵՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

469—Մեծ փողոց Բերայի—469

Կ· Պոլիս

ԱԶԴ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՅԱՒԻ

ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Յատուկ դեղէ մը, պատրաստեալ Ի Ս. ՔԱՄԹՈՐԻՏԻՍ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի դինն է

5 ՂՐՈՒՇ

Կը գտնուի Մ· Քասթորիտէսի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

Որքան անձինք կը հրաժարին՝ թէ՛ իրենց և թէ՛ իրենց զաւակաց համար՝ Մօրուձկան իւղի օգտակար գործածութենէն, իւր աղուած զզուանաց պատճառաւ։ Փարիզի դեղագործ Մէյնէի Մօրուձկան իւղ բնական հոտն նոյն ծագումն, նոյն բնական կազմութիւնն ունի, ինչ որ ունի իւղն (Թխագոյն ճշմարիտ իւղ)։ Կը պարունակէ անոր բոլոր կազդուրիչ յատկութիւններն և առաւելութեամբ կընոյ գործածուիլ անոր տեղ ամէն պարագայի մէջ, առանց ունենալու անոր անպատեհութեանց և ոչ մին։ Արդարեւ բնաւ յառաջ չբերեր սառնոքի յոգնութիւն, և ամենամատչելի տան, ամենաքնքուշ աղջիկն դիւրութեամբ կը գործածեն զայն Մէյնէի շոգաբանոցի կամ Մէյնէի հարիւրերու (փոքր շաբաթական մանկանց համար) ձեւին տակ։

Այդ Շաբաթական ամենազգու դարման են ընդդէմ արեան պակասութեան, վատութեան, դեղնութեան, կուրծքի հիւանդութեանց, արեան տկարացման, ասպրինմանց, ուժահատութեան, ախորժակի պակասութեան, ծերոց տկարութեան, և կը զարգացնեն մանկութիւնն և պատանեկութիւնը։

Մէյնէի շաբաթական ամենամանկագին ծառայութիւններ կը մատուցանեն այս երկրին մէջ, ուր վերոյգրեալ հիւանդութիւնք կը տիրեն։ Իրենց գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանաւանդ այս միջոցիս, ուր բաղմատեսակ իւղեր կը վաճառուին որք Մօրուձկան ճշմարիտ իւղ չլինելէ զատ ամէն ինչ են։

Մասնագիտաց իւղոց իսկ կեղծեր և նրմանութիւններ կը պատրաստուին։ Կ· Պոլսոյ մէջ իսկ։

Թոմբէրոյ հոմար

ընդհանուր մթերանոցպէտ և

Նեբիյաթաղոյ

Ժ· ԱԼԻԲԵՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերայի մեծ փողոց, Թիւ 169

ԲԺԵԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կապային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենապուղուարման ընդդէմ սպասխէսի և ալէոց հիւանդութիւնքն։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսոլութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն։

Բրօֆ· ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿի կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգուելիքը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարուստ, կը պարունակեն իրր 5 կրամ աղ մէն մի լիտրի համար։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են թթուջրաթթու ը և թթուջրածին ը։ Սորոյ սաքարոյրը կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս ստոյգի և բուժական պիտոյացուցիչ աղէր կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրերի կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսն աղիքը տանող վիզին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացնելով միանգամայն թթուն որ կրնայ զատել հիմն, եւ միւսական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն։

Այսոնց գործածութեամբ, մարսողական խոտորումները կը դիրենի այն ամէն կասկերէ որք կ'արգելուին զինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ։

Այս առոյգին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանաց կազդուրումն, միտկեռեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ագիկ կը հետեւի թէ ընդհանական ջերմերէ յառաջ եկած դիպուածներուն և արեան նուազութիւն։ հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿի հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու թարպոնի որ ֆէրէն, զոր առաջորդն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿի հանքաջուրերը կը ծախուին, ՁԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԲԵՐԱՆՏԻ ԸՆԿ· գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ԱԶԴ

600,000 ֆրանք կը շահուի 7 1/2 ղրշ ընդհանրութեամբ ԵՒԻ բաղդի յաջող։

Ինչպէս որ յայտնի է, Բուսէլիի երկաթուղեաց վճռականութիւնք երկու ամիսը մի անգամ տեղի կունենայ արքունի Փոստերանոցին մէջ։ Սոյն վճռականութեան 93երդ պիտի քաշուի յառաջիկայ օգոստ· 1ին (ըստ· Եւր·) և 500 թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամ առաջին պարգեւն է 600, 000, երկրորդը 60,000 ֆր· ասոնցմէ զատ 48 թիւերուս շահին այլեւայլ պարգեւներ իսկ մնացեալ 450 թիւերն 180,000 ֆր· Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդաթուղթն գինն է 7 1/2, կէսինը 3, և մէկ քառորդինը 3 ղրշ., մէճիտը 20ի հաշուով։ Վաճառողաց գոհացուցիչ զեղչ կրկայ։

Կարգաւոր թիւ—սրմիչն 1, 2, 3, 4, 5, —առնուլ փափագողք պէտք է այժմէն գնին։

Գաւառներէն գրամի տեղ թղթադրօշմ և ամէն լեզուէ նամակ կ'ընդունուին։

Ի վարուց չը նայուած բաժնեթղթոց թիւերը առ մեզ ղրկուած ատեն առանց օրէէ փոխարինութեան կը նայուին։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։

4,278,566

Վերոյգրեալ թիւը անցեալ 92ոդ վիճակահանութեամբ շահած ըլլալով՝ տակաւին բերուած չէ առ մեզ։ ուստի կ'ազդարարեմք թէ, ո՛վ որ մեր թիւերէն գնած է, ուշադրութեամբ նայի, մանաւանդ գաւառաց մէջ։

ՄԱՐԳՈՍ Ե· ԴՈՒԼԳԵՐՅԱՆ

Կալաթա, Կամուրջի գլուխ թիւ 33

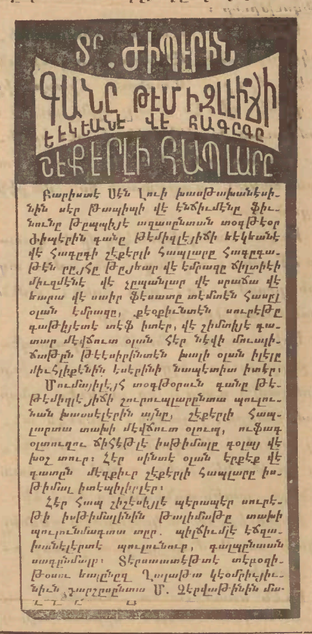

Բարեհաճ Սեղ Լուսի խոսթախանէսի՝ նոր թոպիպի վէ էշեիւմէնը ֆիւնուր թրպպիչ սպարնասն տօղթէօր ժիպէրին գանը թէմիզլէյիճի եէկեանէ վէ հագդի շէքերի հապարը հագդաթէն ըդ-հը թէյիար վէ եմրազ ճիրտիի միւզմնէ վէ չրպանար վէ սրաճա վէ եարա վէ սարի ֆէսատ տէմտեն հարը։ օյան էմրազը, քէքբիւնտէն սուբէթը գաթիլեան տէ իտեր, վէ չիմիկէ գատար մէվճուտ օյան հեր նէվի մուսիճաթին թէէսիրնտէն խարի օյան իլէր մեհրիքէնին էսէրնի նապէտիս իտեր։

Մուսմիսիկ տօղթօրան գանը թէթէմիզլէ յիճի շուրուպպրինաս պուլունան խասսէերին ամը, շէքերի հապարտա տարի մէվճուտ օյուզ, ուշգաղ օյանուզու ճիչնէթէ իսթիմանը գօյայ վէ խոշ տուր։ Հէր սինան օյան երքէք վէ գարան մէղքիւ շէքերի հապարը իսթիմանլ իսէպիլիրլեր։

Հէր հապ չիշէսէլլէ պէրապէր սուբէթի խսթիմանին թարիմանը տաբի պուլունանգտա տրը, պիրինիվէ էնգաբանէպէտ պուլունուր, գաղրնուան սապրնմայ։ Տէրսատաեէթտէ տէբօղթեսսա եաքընը Ղալաթա կէօմրիւլիւնիւն շարշընդանտա Մ· Զերմէթինին մա-

Ն· Ա· Ի·

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԷՐՄԱՆԻ

Նման «Շարիբէօղ»ի դիւցուն, անսովորական և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Դիւրատրաստ կը գտնուի Գ· Պերթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիրէք Ֆրանսէզ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ըստ բանի յամախորդաց կերեւի թէ խանութիս պանք ունանք անվայել ուսումնութիւն ըրած են իրենց վաճառառունը Մինասեան Ամերիկեանվաճառատան ճիւղը կոչել յամախորդ չտեսնու նպատակաւ, երբ չգիտցողներու կողմանէ իրենց հարցուցի Ամերիկայի վաճառատան ուր լինելը։ Վասն որոյ առ ի գգուշութիւն Ս· Մ· Մինասեան և ընկերք պատիւ կը հրամարին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան վաճառատունը, որ հաստատուած է 1852ին, բարձր չէնք մի է եւ կը գտնուի ի Ղալաթիա Բէրչէնլէ Փաստարի մօտ Նէնի Ճամի կոչուած մկիթի գոներէն մէյն կից, եւ թէ յայտնի ի Ղալաթիա ի Բերա և կամ Պոլսոյ կողմը ճիւղ չունի։

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս· Մ· Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէնլէ բաղարի մօտ Նէնի Ճամի դրան կից։

Վերոյիշեալ Ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայրենական ու խիստ գոհացուցիչ եւ գոյնը մշնայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու ոմանց իսկ գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հասնայի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանագոյն, մերթը չաղոտուեր ու վնասակար նիւթը չպարունակեր։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՁՕՐԱՅՈՒՅԺԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԻ ՀԻԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Ամենազգալ կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապոքինոմները, Դեբերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք։

Վիալի գինին ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սատանայի ամէն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծմանի, Երկար տապաքինմանց, Եւայլն։ Ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժհատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ· Վիալ, Պուրպոն փողոց, 14—Լիոն

Պոլսոյ մէջ Կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբերանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 108։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՈՐԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ—գարու, Պոլիս· կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան Թիւ 15։

507

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Օսայթիս	3000
Ֆերրա	4000	Նէրթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սէնոգրիս	3250	Ադրանդիք	1700
Թիրա	3250	Լօրիւս	800
Մակասայ	3250	Օլիեատ	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Օսայթիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 27ին Բոսֆէն ասա պիտի վերադառնայ և անմիջապէս պիտի ուղեւորի ի Լիվերբուլ։

Մակասայ շոգենաւը, նաւապետ Թոմսոն, ամսոյս 29ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ· Թ· ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ·

Մէյսանլըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ

ՁԻՕՎԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ·

516 31, Ֆէյս Պարիզ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Ասիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրէսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԸ ՈՐԴԻՒՔ ԵՒ ԸՆԿ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանդ	4,500
Անձէլս	3,000	Մարէնկս	4.300
Արիս	1,300	Մարսարի	2,500
Պասսանս	3,500	Միլս	2,000
Պրոսարինս	2,200	Նէրս	2,000
Պրասս	2,000	Օթէլլս	5,000
Գէյրս	2,600	Օրլանս	3,000
Գալիբս	2,500	Գիրանդ	4,500
Գամէս	2,400	Գէրս	2,000
Գաբէ	2,000	Բասիքիք	1,200
Գոմ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտս	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմիս	1,800	Քիրս	2,800
Իրաքս	2,600	Ռիսթիս	4,400
Տրոգս	2,600	Ռիսալտս	3,200
Ֆալքօն	800	Ռոլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Ռոմանս	5,500
Ֆլանիկս	1,600	Ռոմիս	3,500
Կալիլէս	5,500	Սալերնս	4,000
Կիգանս	2,200	Սաբինս	2,000
Հոզզ	1,800	Սիլիս	2,000
Հրոմանս	2,200	Սրբենդս	4,300
Հանկս		Թասսս	1,200
Հէրս	2,000	Թ· Ռիսքի	3,000
Հիսալկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօլէսս	2,800
Ֆիսս	2,300	Քանդս	3,600
Քէլրս	2,000	Եէտսս	1600
Քոմիս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	41,0

Տրոյս շոգենաւը, նաւապետ Տուրքան, ընդ հանուր վաճառքով Հրլէն ասա հասած, պարպած և յՕսէկսա ուղեւորած է։

Սէրբս շոգենաւը, նաւապետ Ռօճերս, ընդ հանուր վաճառքով Հրլէն մեկնած է ամսոյս 7ին, և ամսոյս 24ին ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ·

Գործակալ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ

Խան Ղալաթիա

514

ԲԱԲԱՏԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԼԷԲՈՒԼ, ՄԷԼԲԷՐՆԻ և Օրէսայի դէմ

կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքս
Աբրատա	2,500	Ռոճերս
Աղբատիա	2,500	Քրուիչանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Պասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուռվիլիա	2,800	Ֆոթրոնիլ

Բլանիեն շոգենաւն ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասէպոնիա շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանդուստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲ. ԵՒ ԸՆԿ·

513 Գործակալք

ՖՐԷՏ ԼԻԵՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ամէն կանոնաւորապէս կը բանին Լիլէբուլ և Ամբէրլէյ դէմ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերիան	2500	Յասմեան	3700
Ալգասիան	2500	Յասմինեան	3700
Անտարտրեան	2500	Յասվեան	3700
Ամենեան	2500	Իպէրեան	5500
Ասիա իան	3700	Իսլանդիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիվերեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրս	700	Օրտիգ	700
Լէհերզն	3700	Բերսիան	3800
Յապանն	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպէոն շոգենաւը, նաւապետ Պոլ, այս առաւօտ Լիվերբուլէն ասա հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա։

Նաւատեղք, Պարոնայք Ֆրէտ, Էլյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնիւ

Կ· Պոլիս, Էտուարտ Լաֆինդէն· Ճիվարդար, Պ· Պ· Բարվէր Եղբարք Ալեքսանդրիա, Կ· Լ· Վասիան և ընկ· Մալտա, Ա· Քամիլերի· Շիրա, Ա· Մ· Մամբօկրատոպ· Զմիւռնիա, Պ· Ուիդ օլ և ընկ·

512

ՀՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն· ԲԱՐԷԼ ԵՒ ԸՆԿ·

Մարսիլիայ և Բօրդէլ դէմ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Ամնոլլ որ յուլիս 1 ին Մարսիլիայէն և յուլիս 7ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Ճենովայի ճանրով Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ· Մինկրելի որ պիտի մեկնի յուլիս 13ին երկուշաբթի օր երեկոյեան ժամ 5ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆՈՒՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ

516 Մամհանէ փողոց, Թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ամէն ամիսը դէմ՝ մ'անգամ կը բանին Լիլէբուլ և Մէրսիրլիսանի դէմ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մարթա	3,000
Ագլա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալբէրտ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բայոնիա	5,000
Պալտիք	2,500	Բայմբրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆիլտնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քաղաղնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեռաար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քիպար շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, ամսոյս 27ին Լիվերբուլէն ուղեւորի Տէտէագանի ճանրով։

Թրինիդատ շոգենաւը, նաւապետ Ճանէս, Լիվերբուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Մասրագրեան արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ· ՁՈՒԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիչիք Հալիլ, փաշա խան Ղալաթիա

511

Ատրճանակը Ս· ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

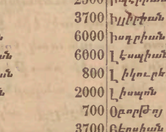

ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1885 Յունիս 3 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Յուլիս 5

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղերքէն կամարք ելնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ· Վ. Թ·

11 — Եէնիմ· Մէկարպ· Պէշիւք· Թարապ· Եէնիք· (Եէնիք շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 32

11 35 Եէնիք· Ամէն· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· (Ամենավ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25

12 — Բ· և Ա· Գավ· Եէնիմ· Մէկարպ· Պէոյ· Թար· Եէնիք· (Եէնիք· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19

12 50 Եէնիք· Ամէն· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· (Ամենավ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21

1 30 Եէնիմ· Մէկարպ· Պէոյ· Թար· Եէնիք· Ամէն· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· (Ամենավ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20

3 — Եէնիմ· Մէկարպ· Պէոյ· Թար· Եէնիք· Ամէն· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 33

4 15 Ա· Գավագ Եէնիմ· Մէկարպ· Պէշիւք· Թարապ· Եէնիք· Ամէն· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 19

5 30 Մէկարպ· Պէոյ· Թար· Եէնիք· Մերկ· Բ· Հիսար Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշ· 25

6 15 Եէնիմ· Մէկարպ· Պէշիւք· Թարապ· Պէյդօղ Բաշապ· Եէնիք· Մերկ· Գանդճ· Բ· Ա· Հիսար Գանդճ· Ամենավ· Զէնկ· Պէյլէր· Օրթաք· Գուրդ· Պէշիք· Իսկ· 4

8 15 Ա· և Բ· Գավ· Եէնիմ· Մէկարպ· Պէոյ· Թարապ· Եէնիք· Մերկ· Պոյաճ· Բ· Հիսար Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· (ուրբաթ օրերը Ամէնիա պիտի հանդիպի 20

10 Մէկարպ· Պէոյ· Թարապ· Եէնիք· Մերկ· Բ· Հիսար Ամենավ· Օրթաք· Պէշիք· (Ուրբաթ օրերը Պէյդօղ) 28

Ամենավորդիներն կամարքէ ելնող շոգենաւոց ժամերը

10 45 Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· 21

11 30 Ամենավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապ· 4

12 10 Պէպէք Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 28

12 50 Ամենավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապ· 25

1 25 Պէպէք Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· 25

2 5 Ամենավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշ· Գապաթ· 23

2 35 Պէպ· Ամենավ· Գուրուչ· Օրթ· Պէշիք· Գապաթ· 4

3 10 Ամենավ· Գուրուչ· Օրթաք· Պէշիք· Գապաթ· 32

10 45 Հիսարէն Զէնկիլքէոյ 25

11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 4

Ասիական եղերքէն կամարք ելնող շոգենաւոց ժամերը

10 45 Վանիք· Զէնկլ· Պէյ· Գուրդ· Գապաթ· 34

11 15 Պէյդ· Բաշպ· Բ· Բ· Մահ· Գանդճ· Ա· Հիսար Գանդճ· (Գանդիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23

11 50 Գանտիլ· Վանիք· Զէնկէլ· Պէյլէրպ· Գուրդ· 33

1 — Գանտ· Վանիք· Զէնկէլ· Պէյլէր· Գուրդ· 32

1 5 Պէշիւք· Թարապ· Պէյդ· Բաշապ· Գանդճ· Ա· Հիսար Գանդիլ· (Գանդ· շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18

2 10 Գանտիլ· Վանիք· Զէնկ· Պէյլ· Գուրդ· Իսկ· 28

2 30 Մէկարդ· Պէշիւք· Թարապ· Պէյդօղ